

Έργο

**«Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών
για την Ανάπτυξη και Λειτουργία
Περιφερειακού Μηχανισμού
Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος»
(MIS 5075872)**

**Κείμενο Βάσης στο πλαίσιο της θεματικής μελέτης με
τίτλο «Πρόβλεψη δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας
στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυούς
Γεωργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
1. Ο τομέας της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυσής Γεωργίας.....	4
1.1 Σύντομη παρουσίαση του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυσής Γεωργίας.....	4
Η «Ευφυσής Γεωργία» στην Ελλάδα.....	9
1.2 Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυσής Γεωργίας.....	13
Α. Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 – 2027	13
Β. Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 – 2027	16
Γ. Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο πιάτο»	17
Δ. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» - Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	19
2. Βασικά οικονομικά μεγέθη του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυσής Γεωργίας.....	20
2.1 Διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα.....	20
2.2 Κατανομή της φυτικής παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.....	25
2.3 Αριθμός επιχειρήσεων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενοι στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.....	30
3. Προτάσεις ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυσής Γεωργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.....	33

Εισαγωγή

Το παρόν κείμενο βάσης αφορά την μελέτη με τίτλο «Πρόβλεψη δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυούς Γεωργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας», η οποία εκπονείται στο πλαίσιο του έργου «**Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για την Ανάπτυξη και Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης της Αγοράς Εργασίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**».

Η μελέτη εντάσσεται στο πλαίσιο του **Περιφερειακού Μηχανισμού για τη διάγνωση αναγκών της Αγοράς Εργασίας στην Δυτική Ελλάδα** και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από Εθνικούς Πόρους στο πλαίσιο του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020, Άξονα Προτεραιότητας 4 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων». Ο Περιφερειακός Μηχανισμός περιλαμβάνει εργαλεία και αναλύσεις για την πρόβλεψη, αφενός των αναγκών σε θέσεις εργασίας ανά επάγγελμα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, και αφετέρου των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου περιλαμβάνεται το παραδοτέο Π.1.2.7 με τίτλο «Στοχευμένες μελέτες σε θεματικούς τομείς της αγοράς εργασίας που σχετίζονται με αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας», το οποίο αποσκοπεί στην εκπόνηση στοχευμένων μελετών σε θεματικούς τομείς που σχετίζονται με αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και στην παροχή στοχευμένης πληροφόρησης σχετικά με την πορεία των τομέων αυτών (αγροδιατροφή και βιομηχανία τροφίμων, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας, γαλάζια οικονομία, κατασκευές, εφοδιαστικής (logistics), τουρισμού, κλπ.).

Ειδικότερα, η εκπόνηση αυτών των μελετών στοχεύει στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας ως προς την παρακολούθηση και τη διάγνωση των αναγκών του τοπικού παραγωγικού συστήματος, με σκοπό τον ορθό σχεδιασμό πολιτικών και δράσεων στην αγορά εργασίας (κατάρτισης και δημιουργίας θέσεων εργασίας).

Στόχος του παρόντος κειμένου βάσης είναι η συνοπτική παρουσίαση του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυούς Γεωργίας με τέτοιο τρόπο ώστε να συνεισφέρει στο βέλτιστο δυνατόν στην ενημέρωση των συμμετεχόντων στην αντίστοιχη ομάδα εστίασης (Focus Group). Το κείμενο βάσης διανέμεται στους συμμετέχοντες σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την υλοποίηση της ομάδας εστίασης, συνοδευόμενο από ερωτηματολόγιο, το οποίο στοχεύει στην αποτύπωση των απόψεων και εκτιμήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με τα δυνατά και αδύναμα σημεία, τις ευκαιρίες και απειλές που χαρακτηρίζουν τον θεματικό τομέα μελέτης.

1. Ο τομέας της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυούς Γεωργίας

1.1 Σύντομη παρουσίαση του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυούς Γεωργίας

4 Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση (Βιομηχανία 4.0 – Industry 4.0) με τη ραγδαία και πρωτόγνωρη τεχνολογική εξέλιξη που τη χαρακτηρίζει (κυβερνοφυσικά συστήματα, διαδίκτυο πραγμάτων – Internet of Things, υπολογιστικό νέφος – Cloud Computing, γνωστική υπολογιστική – Cognitive Computing, τεχνητή νοημοσύνη – Artificial Intelligence, μεγάλα δεδομένα – Big Data), έχει διεισδύσει σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας μεταμορφώνοντας το σύνολο των καθημερινών πρακτικών. Ειδικότερα, το αποτύπωμά της στις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες και στη διαδικασία παραγωγής είναι τόσο έντονο (νέοι τρόποι, μέθοδοι και τεχνικές παραγωγής, νέα μηχανήματα, νέα υλικά, νέες απαιτούμενες δεξιότητες, κτλ.) που επιβάλλει την άμεση προσαρμογή των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις νέες συνθήκες και στα νέα τεχνολογικά και οικονομικά δεδομένα που διαμορφώνονται.

Ένας κλάδος στον οποίο βρίσκουν εφαρμογή τα επιτεύγματα της συντελούμενης τεχνολογικής επανάστασης και στον οποίο εμφανίζονται τα πρώτα σημάδια του σταδιακού μετασχηματισμού του είναι αυτός της Αγροτικής Παραγωγής. Ο όρος «**Ευφυής**» ή «**Εξυπνη Γεωργία**» συμπυκνώνει και αντανακλάει αυτήν ακριβώς την εφαρμογή των σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

(ΤΠΕ) στην γεωργία, γεγονός που συντελεί καθοριστικά σε αυτό που μπορεί να αποκαλεστεί ως **Τρίτη Πράσινη Επανάσταση**¹.

Επί της ουσίας, η «**Ευφυής Γεωργία**» αποτελεί ένα συνδυασμό επιστημονικής έρευνας, γνώσης, δεδομένων και πρακτικής εμπειρίας η οποία **συνιστά ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης της αγροτικής δραστηριότητας μέσω της αξιοποίησης των σύγχρονων τεχνολογιών** όπως είναι ο εξοπλισμός ακριβείας, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (Internet of Things – IoT), οι αισθητήρες και ενεργοποιητές, τα συστήματα γεω-εντοπισμού, τα Μεγάλα Δεδομένα (Big Data), τα μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα (Unmanned Aerial Vehicles – UAV), τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη (Drones), η ρομποτική, κτλ..

Η «Ευφυής Γεωργία», συντελώντας μετεξέλιξη της κλασικής γεωργίας, μπορεί να οδηγήσει σε βελτιστοποίηση των διάφορων αγροτικών δραστηριοτήτων, μειώνοντας το ρίσκο και ταυτόχρονα συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας και της απόδοσης των αγροτικών προϊόντων καθώς²:

¹ SmartAKIS, Smart Farming Thematic Network (<https://www.smart-akis.com/index.php/el/home-el/>)

² <https://www.ypaidhros.gr/efihs-gewrgia/#ti-einai-efihs-georgia>

- 1. Αξιοποιεί τα επιτεύγματα της σύγχρονης τεχνολογίας** (εξοπλισμοί ακριβείας, Internet of Things, αισθητήρες, δορυφόροι, Cloud Computing, κτλ.)
- 2. Χρησιμοποιεί συγκεκριμένες διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων** με τη χρήση σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών και προγραμματισμένων μεθόδων συλλογής, επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάδοσης των δεδομένων.
- 3. Συνδυάζει και εκμεταλλεύεται όλους τους συντελεστές παραγωγής** (γη, εργασία, υλικό κεφάλαιο) **με τον καλύτερο δυνατό τρόπο** βελτιώνοντας την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά της (ποσότητα και ποιότητα παραγωγής), ελαχιστοποιώντας τη σπατάλη πόρων και το ρίσκο από εξωτερικούς παράγοντες όπως είναι οι περιβαλλοντικές συνθήκες, ενισχύοντας το γεωργικό εισόδημα και το επίπεδο διαβίωσης των αγροτών, καθώς και αναδομώντας τη σχέση γεωργίας και περιβάλλοντος.
- 4. Αξιοποιεί την επιστημονική γνώση και τη γεωργική έρευνα στην πράξη.**

Τα συστήματα που χρησιμοποιούνται στην «Ευφυή Γεωργία» θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε τρεις κύριες (3) κατηγορίες:

► Πληροφοριακά συστήματα ελέγχου

Πρόκειται για προγραμματισμένα συστήματα που αυτόματα συλλέγουν, επεξεργάζονται, αποθηκεύουν και μεταδίδουν δεδομένα σε μηχανισμούς αυτοματισμών για την εκτέλεση των κατάλληλων εργασιών.

► Γεωργία Ακρίβειας

Αφορά ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των αγρών που βασίστηκε στην ανάπτυξη του συστήματος προσδιορισμού θέσης GPS. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εδάφους και της καλλιέργειας δίνει τη δυνατότητα στον παραγωγό να τροποποιήσει τις εισροές (π.χ. νερό, σπόροι, λίπασμα, κτλ.) και την τακτική/τρόπο καλλιέργειας σε κάθε σημείο του αγροκτήματος με κύριο άξονα τις πραγματικές ανάγκες της καλλιέργειας.

► Γεωργικοί αυτοματισμοί και ρομποτική

Αφορά την χρήση της ρομποτικής, του αυτόματου ελέγχου και της τεχνητής νοημοσύνης (Artificial Intelligence – AI) σε όλα τα στάδια της γεωργικής παραγωγής (π.χ. farmbot και farmdrone³)

Αναλυτικότερα, ανάμεσα στα πιο αποτελεσματικά και ευρέως χρησιμοποιούμενα εργαλεία, μεθόδους και σύγχρονες τεχνολογίες που εφαρμόζονται στην «Ευφυή Γεωργία» συγκαταλέγονται τα εξής:

Διαδίκτυο των Πραγμάτων (Internet of Things – IoT)

Συσκευές όπως αισθητήρες, ενεργοποιητές και ετικέτες RFID, τοποθετούνται σε όλο το αγρόκτημα για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την υγρασία του εδάφους, τη θερμοκρασία, την υγρασία της ατμόσφαιρας, την υγεία των καλλιεργειών, τον προσανατολισμό και την

κλίση τους εδάφους, το pH του εδάφους, το ριζικό σύστημα των φυτών, την ηλιακή ακτινοβολία, την διεύθυνση του ανέμου, κτλ. Αυτές οι συσκευές παρέχουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο στους αγρότες, βοηθώντας τους να λάβουν ορθότερες και πιο στοχευμένες αποφάσεις σχετικά με την καλλιέργειά τους.

Απομακρυσμένη Ανίχνευση

Δορυφορικές εικόνες και drones εξοπλισμένα με κάμερες και αισθητήρες μπορούν να παρέχουν εικόνες υψηλής ακρίβειας του αγροκτήματος, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση της υγείας των καλλιεργειών, την ανίχνευση πιθανών ασθενειών, την αξιολόγηση των συνθηκών του εδάφους, έως ακόμη και την πρόβλεψη της αποδοτικότητας της καλλιέργειας.

Ανάλυση Δεδομένων και Τεχνητή Νοημοσύνη

Αλγόριθμοι Τεχνητής Νοημοσύνης (TN) επεξεργάζονται το μεγάλο πλήθος δεδομένων (big data) που συλλέγονται από τις διάφορες συσκευές και τους αισθητήρες που έχουν τοποθετηθεί στο αγρόκτημα (IoT) και βάσει διάφορων μοντέλων μηχανικής μάθησης μπορούν να προβλέπουν τις αποδόσεις των καλλιεργειών, να βελτιστοποιούν τα προγράμματα άρδευσης, να ανιχνεύουν ασθένειες και να παρέχουν αναλύσεις για την καλύτερη λήψη αποφάσεων.

Ακριβής Άρδευση

Περιλαμβάνει τη χρήση δεδομένων από αισθητήρες για τον ακριβή έλεγχο της ποσότητας νερού που χρησιμοποιείται στις καλλιέργειες. Κατά συνέπεια, μειώνεται η άσκοπη σπατάλη νερού και εξασφαλίζεται ότι οι καλλιέργειες λαμβάνουν τη σωστή ποσότητα υγρασίας, βελτιώνοντας τη συνολική αποδοτικότητα και παραγωγικότητα της

³ Πρόκειται για εξειδικευμένα ρομπότ που εκτελούν αγροτικές εργασίες με υψηλή ταχύτητα και ακρίβεια.

καλλιέργειας και ελαχιστοποιώντας το συνολικό της κόστος.

Ακριβής Λίπανση

Παρόμοια με την ακριβή άρδευση, η ακριβής λίπανση χρησιμοποιεί δεδομένα για τον υπολογισμό της σωστής ποσότητας λιπασμάτων σε κάθε περιοχή του αγρού. Κατά συνέπεια, ελαχιστοποιείται η χρήση λιπασμάτων και μειώνεται συνολικά το περιβαλλοντικό αποτύπωμα από την χρήση αυτών. Ειδικότερα, «έξυπνα» μηχανήματα ψεκάσμου εντοπίζουν τα ζιζάνια και τα ψεκάζουν, αφήνοντας ανέγγιχτο το φυτό και το έδαφος⁴.

Μέτρηση της ηλεκτρικής αγωγιμότητας του εδάφους

Γνωρίζοντας την ηλεκτρική αγωγιμότητα, ο εκάστοτε παραγωγός μπορεί να έχει μια ακριβής εκτίμηση της πορείας της θερμοκρασίας τους εδάφους, της υφής του εδάφους, της οργανικής ουσίας, της οξύτητας του εδάφους (pH), καθώς και της περιεκτικότητας σε νερό. Συνεπώς, ο παραγωγός μπορεί να καταλήξει σε πλήθος δεδομένων και σημαντικών πληροφοριών που αφορούν το έδαφος και, κατ' επέκταση, την παραγωγικότητα της καλλιέργειάς του⁵.

Αυτοματοποιημένα Μηχανήματα

Αυτόνομα ή απομακρυσμένα ελεγχόμενα μηχανήματα, όπως τρακτέρ, θεριστικά μηχανήματα και drones, μπορούν να εκτελούν εργασίες με υψηλή ακρίβεια μειώνοντας τον φόρτο της εργασίας, εξοικονομώντας χρόνο και βελτιστοποιώντας τη χρήση των διάφορων συντελεστών παραγωγής.

Ρομποτική

Ρομπότ όπως τα farmbot και farmdrone μπορούν να εκτελούν εργασίες συμπεριλαμβανομένων της φύτευσης, του ξεχορταριάσματος και της συγκομιδής, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό την παραγωγικότητα της καλλιέργειας.

Παρακολούθηση και Διαχείριση Καλλιεργειών μέσω Λογισμικού

Οι αγρότες χρησιμοποιώντας εφαρμογές λογισμικού μπορούν να παρακολουθούν την ανάπτυξη των καλλιεργειών, τις καιρικές συνθήκες και άλλα σχετικά δεδομένα. Τα λογισμικά αυτά συχνά παρέχουν αναλύσεις και συστάσεις βασισμένες στα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί.

Πρόγνωση και Πρόβλεψη Καιρού

Τα ακριβή δεδομένα σχετικά με τον καιρό βοηθούν τους αγρότες να προβλέπουν άμεσα τις αντίξοες συνθήκες και να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τη φύτευση, τη συγκομιδή και την προστασία των καλλιεργειών.

Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS)

Η τεχνολογία GIS συνδυάζει γεωγραφικές πληροφορίες με δεδομένα που συλλέγονται από το αγρόκτημα για τη δημιουργία λεπτομερών χαρτών. Αυτοί οι χάρτες βοηθούν στον προγραμματισμό, τη λήψη αποφάσεων και την κατανομή των πόρων.

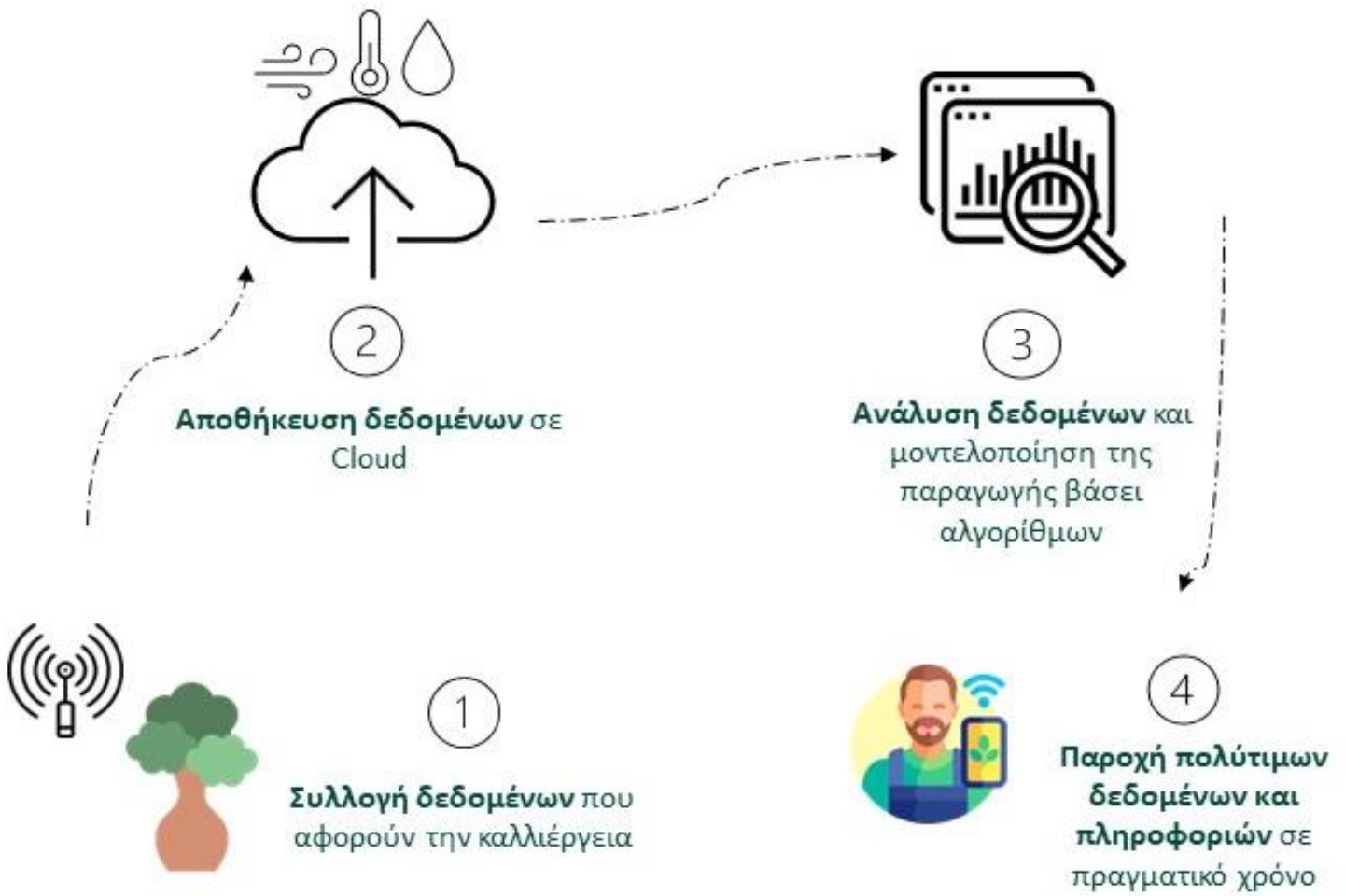
Blockchain

Η τεχνολογία Blockchain μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της διαφάνειας και της ανιχνευσιμότητας στη γεωργική αλυσίδα εφοδιασμού, επιτρέποντας στους καταναλωτές

⁴ <https://www.yraithros.gr/8-anatreptikes-texnologies-efihs-georgia/>

⁵ <https://www.yraithros.gr/8-anatreptikes-texnologies-efihs-georgia/>

Ευφυής Γεωργία

να επαληθεύουν την προέλευση και την ποιότητα των προϊόντων.

Έξυπνα Θερμοκήπια

Αισθητήρες, αυτόματα συστήματα αερισμού και μηχανισμοί ελέγχου κλίματος χρησιμοποιούνται σε έξυπνα θερμοκήπια για να δημιουργήσουν τις βέλτιστες συνθήκες για την ανάπτυξη των φυτών.

Συνεπώς, η χρήση των παραπάνω σύγχρονων τεχνολογιών και καινοτόμων μεθόδων επιτρέπει στους αγρότες να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των διάφορων συντελεστών παραγωγής, να μειώσουν την σπατάλη των πόρων (π.χ. νερό, λίπασμα, κτλ.), να αυξήσουν την παραγωγικότητα και την αποδοτικότητα των καλλιεργειών τους και να λαμβάνουν πιο βιώσιμες και ορθά στοχευμένες αποφάσεις.

- 9 Παράλληλα θα πρέπει να τονιστεί ότι οι εφαρμογές της «Ευφυούς Γεωργίας» δεν στοχεύουν αποκλειστικά μόνο σε μεγάλα αγροκτήματα, αλλά τα οφέλη της μπορούν να εκμεταλλευτούν και μικρές ή μεσαίες αγροτικές επιχειρήσεις⁶ ώστε να αυξήσουν τα κέρδη τους μέσω της βελτίωσης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς τους.

Η «Ευφυής Γεωργία» στην Ελλάδα

Η γεωργία αποτελεί έναν θεμελιώδη πυλώνα της ελληνικής οικονομίας και φέρει μεγαλύτερη σημασία για την εγχώρια οικονομία από ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καθώς το 2022, όπου έχουμε τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η αγροτική

⁶ Να σημειωθεί ότι οι μικρές και μεσαίες αγροτικές επιχειρήσεις αποτελούν ένα από τα βασικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας εξαιτίας της πολυδιάσπασης των γεωργικών εκτάσεων/εκμεταλλεύσεων και της γεωμορφολογίας της Ελλάδας.

παραγωγή μαζί με τους τομείς της δασοκομίας και της αλιείας δημιούργησε Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ύψους 8,15 δις € (σε τρέχουσες τιμές). Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 3.9% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), με τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο να κυμαίνεται μόλις στο 1,7% (Eurostat, 2023⁷).

Επιπροσθέτως, ο κλάδος των τροφίμων και αγροτικών προϊόντων συνιστά έναν από τους σημαντικότερους εξαγωγικούς κλάδους της χώρας, καθώς οι εξαγωγές σε πρωτογενή αγαθά και ειδικότερα σε τρόφιμα⁸, ποτά και καπνό ανήλθαν για το 2022 σε 8,10 δις €, ποσό που αντιστοιχεί στο 15% των συνολικών εξαγωγών της χώρας σε αγαθά (ΕΛΣΤΑΤ, 2023⁹).

Ταυτόχρονα, η γεωργία (μαζί με την δασοκομία και την αλιεία), το πρώτο τρίμηνο του 2023, προσέφερε σχεδόν μισό εκατομμύριο θέσεις εργασίας στην ελληνική αγορά εργασίας (483 χιλιάδες απασχολούμενοι), νούμερο που αντιστοιχεί στο 11,8% επί του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας (ΕΛΣΤΑΤ, 2023¹⁰).

7

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_A10_custom_7284189/default/table?lang=en

⁸ Στην κορυφή των προϊόντων που εξάγονται είναι τα λαχανικά, τα φρούτα, το ελαιόλαδο, οι ελιές, οι σταφίδες, το κρασί, τα προϊόντα τομάτας, τα σταφύλια, τα πορτοκάλια, τα ροδάκινα, τα νεκταρίνια και τα ακτινίδια

(<https://www.enterprisegreece.gov.gr/ependyste-sthn-ellada/kladoi-aixmhs/trofima-agrotika-proionta>).

⁹ Ελληνική Στατιστική Αρχή (Απρίλιος – Ιούνιος 2023), *Ελλάς με Αριθμούς*, σελ. 93, https://www.statistics.gr/documents/20181/18074233/GreeceinFigures_2023Q2_GR.pdf/84412b38-2d94-3a07-5234-5c52f3411f0f

¹⁰ Ελληνική Στατιστική Αρχή (Αύγουστος 2023), *Η Ελληνική Οικονομία*, σελ. 30 – 31, https://www.statistics.gr/documents/20181/18023468/greek+economy_25-08-2023.pdf/2292028f-8044-641f-773f-edb126961fe5

Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που φέρει ο αγροτικός τομέας για την ελληνική οικονομία, τη δυναμική που παρουσιάζουν τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα στις διεθνείς αγορές εξαιτίας της υψηλής τους ποιότητας, τη γεωγραφική θέση της Ελλάδος και το ήπιο κλίμα της που συνθέτουν τις ιδανικές συνθήκες για να ευδοκιμήσουν ορισμένες από τις πιο ιδιαίτερες και υψηλής ποιότητας πρώτες ύλες (π.χ. τρούφα και σαφράν), το γεγονός ότι η Ελλάδα διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό προϊόντων Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και τοπικών προϊόντων που αναγνωρίζονται ως μοναδικής και εξαιρετικής ποιότητας, καθώς και τις σύγχρονες τάσεις που διαμορφώνονται στον αγροδιατροφικό τομέα (στροφή προς τα οργανικά και βιολογικά προϊόντα, καθιέρωση της Μεσογειακής διατροφής στις δυτικές χώρες ως κορυφαίο παράδειγμα υγιεινής διατροφής, η αυξανόμενη τάση για αυτάρκεια και μεγαλύτερη ασφάλεια στα τρόφιμα, κτλ.) η υιοθέτηση των εφαρμογών, μεθόδων, τεχνολογιών και εργαλείων που εισάγει η «Ευφυής Γεωργία» μπορεί να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τα σημαντικά πλεονεκτήματα της ελληνικής γεωργίας και των ελληνικών προϊόντων και να συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση της αποδοτικότητας, της βιωσιμότητας και της παραγωγικότητας της μέσω:

1. Της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων (εισροών)

Η «Ευφυής Γεωργία» βελτιστοποιεί τη χρήση πόρων (εισροών) όπως το νερό, τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα¹¹. Κάνοντας ακριβής χρήση αυτών των πόρων,

κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και μόνο όταν είναι απαραίτητα, οι αγρότες μειώνουν τη σπατάλη, περιορίζουν το κόστος της καλλιέργειας και, ταυτόχρονα, ελαχιστοποιούν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Ταυτόχρονα η ακριβής άρδευση μέσω αισθητήρων συμβάλλει στην διατήρηση αυτού του πολύτιμου πόρου, ειδικά σε περιοχές που παρουσιάζουν έλλειψη νερού.

2. Της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας

Τα αυτοματοποιημένα μηχανήματα και τα ρομπότ μειώνουν την ανάγκη για χειρωνακτική εργασία, απελευθερώνοντας το χρόνο των αγροτών για πιο στρατηγικές αποφάσεις σχετικά με την καλλιέργειά τους.

3. Του περιορισμού των προβλημάτων/κινδύνων

Μέσω της συνεχούς παρακολούθησης των καλλιεργειών σε πραγματικό χρόνο, οι αγρότες αποκτούν τη δυνατότητα να ανιχνεύουν εγκαίρως τα όποια προβλήματα/κινδύνους μπορεί να εμφανιστούν, όπως ασθένειες στα φυτά, επιθέσεις εντόμων, ελλείψεις θρεπτικών συστατικών, απότομες αλλαγές και εκδήλωση επικίνδυνων καιρικών φαινομένων, κτλ. και να συνεπώς να έχουν πιο υγιείς καλλιέργειες αυξάνοντας τελικά τη συνολική παραγωγή.

4. Της εξοικονόμησης κόστους

Η ακριβής χρήση των διάφορων πόρων (εισροών)¹², οι στοχευμένες παρεμβάσεις

¹¹ Παραδείγματος χάριν, σε αποδεικτικό αγρό για τον περονόσπορο της αμπέλου αποδείχθηκε ότι μπορεί να εξοικονομήσει ο παραγωγός 4 ψεκασμούς από συνολικά 8 ψεκασμούς (<https://www.agro24.gr/agrotika/kainotomia/tehnologia/systima-eyfyoyis-georgias-gaiasense>).

¹² Για παράδειγμα, οι παραγωγοί ελιάς εφαρμόζουν λίπανση συνήθως με λιγότερες μονάδες αζώτου και περισσότερες μονάδες καλίου και φωσφόρου απ' ότι απαιτείται. Η απόκλιση αυτή επιβαρύνει τους

και ο βέλτιστος συνδυασμός των συντελεστών παραγωγής μπορεί να οδηγήσει σε μια μεγάλη εξοικονόμηση κόστους για τους αγρότες, παρέχοντας τους παράλληλα την δυνατότητα να προσφέρουν τα προϊόντα τους σε πιο ανταγωνιστικές τιμές.

5. Της λήψης αποφάσεων βάσει δεδομένων σε πραγματικό χρόνο (Real time data)

Καινοτόμα συστήματα και σύγχρονες τεχνολογίες και μηχανήματα, όπως είναι οι αισθητήρες, τα drones και οι δορυφορικές εικόνες παρέχουν στους αγρότες δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν τις καλλιέργειές τους σε πραγματικό χρόνο, επιτρέποντάς τους με αυτόν τον τρόπο να λαμβάνουν ορθά στοχευμένες αποφάσεις βελτιώνοντας το σχεδιασμό, τη φύτευση και τη συνολική διαχείριση της καλλιέργειας.

6. Της ενίσχυσης της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας

Με την ελαχιστοποίηση της χρήσης χημικών ουσιών, λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων οι πρακτικές της «Ευφυούς Γεωργίας» συμβάλλουν στην μείωση της ρύπανσης του εδάφους οδηγώντας σε μια πιο περιβαλλοντικά φιλική και βιώσιμη γεωργία.

7. Της βελτίωσης των παραγόμενων προϊόντων

Η παρακολούθηση σημαντικών για την παραγωγή παραμέτρων όπως η υγρασία του εδάφους, η θερμοκρασία και η υγρασία

της ατμόσφαιρας, ο προσανατολισμός και η κλίση τους εδάφους, το pH του εδάφους, το ριζικό σύστημα των φυτών, η ηλικιακή ακτινοβολία, η διεύθυνση του ανέμου, κτλ. επιτρέπει στους αγρότες να δημιουργούν τις βέλτιστες συνθήκες για τις καλλιέργειες τους βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων.

8. Της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων και της ενίσχυσης της διαφάνειας για τον καταναλωτή

Μέσω της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών όπως το Blockchain οι καταναλωτές μπορούν να ανιχνεύουν τη πορεία των προϊόντων από το χωράφι μέχρι το τραπέζι, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο τη διαφάνεια της διαδρομής των προϊόντων.

Στην Ελλάδα η πρώτη εφαρμογή (app) «Ευφυούς Γεωργίας» που βρήκε εμπορική εφαρμογή είναι το GaiaSense. Πρόκειται για μια εφαρμογή που βασίζεται στην αυτόματη συλλογή δεδομένων για κάθε αγρόκτημα μέσω της εγκατάστασης της αναγκαίας τεχνικής υποδομής (αισθητήρων, μετεωρολογικών και τηλεμετρικών σταθμών, κτλ.) σε συγκεκριμένα χωράφια αναφοράς ανά 2.000 στρέμματα περίπου. Η συγκεκριμένη εφαρμογή επικοινωνώντας και συλλέγοντας δεδομένα από τους αισθητήρες και τον λοιπό εξοπλισμό (IoT) που έχει εγκατασταθεί στα χωράφια αναφοράς ενημερώνει τον κάθε ενδιαφερόμενο παραγωγό/αγρότη για το πόσο θα ψεκάσει, πόσο θα ποτίσει και πόσο πρέπει να λιπάνει συμβάλλοντας στην βελτίωση της αποδοτικότητας της καλλιέργειας, στην αύξηση της κερδοφορίας για τον παραγωγό και στην αναδόμηση της σχέσης γεωργίας και περιβάλλοντος.

παραγωγούς κατά μέσο όρο κατά 2,5 €/στρέμμα περίπου

(<https://www.agro24.gr/agrotika/kainotomia/tehnologia/systima-eyfyoys-georgias-gaiasense>).

Παραδοσιακή Γεωργία

Εφαρμογή των ίδιων πρακτικών καλλιέργειας σε όλη την περιοχή.

Ανακριβής χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων σε όλο το αγρόκτημα.

Χειροκίνητη διατήρηση όλων των δεδομένων από την καλλιέργεια καθώς και των οικονομικών, που πολλές φορές οδηγεί σε λάθη και σε απώλεια χρήσιμων πληροφοριών.

Μη αξιόπιστες μέθοδοι για την πρόβλεψη του καιρού.

Χρονοβόρες διαδικασίες λόγω μη χρήσης προηγμένων μηχανημάτων

Ευφυής Γεωργία

Ανάλυση των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε αγροκτήματος για την προσδιορισμό των κατάλληλων ποικιλιών για καλλιέργεια και των απαιτήσεων σε εισροές (π.χ. νερό, λίπασμα, φυτοφάρμακα, κλπ.) για την βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας της καλλιέργειας και την αύξηση της κερδοφορίας.

Αυτοματοποιημένη διαχείριση του συνόλου των δεδομένων από μια ψηφιακή πλατφόρμα.

Έγκυρη ανίχνευση κινδύνων και προβλημάτων.

Αξιόπιστες προβλέψεις καιρικών συνθηκών για την βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων.

Αυτοματοποίηση των εργασιών με την χρήση σύγχρονών μηχανημάτων και ρομπότ, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και την οικονομική αποδοτικότητα της καλλιέργειας.

1.2 Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφούς Γεωργίας

Στο νέο στρατηγικό θεματολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) εμπεριέχονται τέσσερις (4) προτεραιότητες για την περίοδο 2019 – 2024 οι οποίες επιδιώκουν να απαντήσουν στις σύγχρονες προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η ΕΕ.

Ανάμεσα σε αυτές τις προτεραιότητες ξεχωρίζει η προτεραιότητα για την «Οικοδόμηση μιας κλιματικά ουδέτερης, πράσινης, δίκαιης και κοινωνικής Ευρώπης», μέσω της ενίσχυσης των επενδύσεων σε πράσινες πρωτοβουλίες που βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα και των υδάτων, προωθούν τη βιώσιμη γεωργία και προστατεύουν τα περιβαλλοντικά συστήματα και τη βιοποικιλότητα¹³.

Βάσει αυτού του στρατηγικού θεματολογίου της ΕΕ καθορίστηκαν οι έξι (6) πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μια από αυτές, η οποία επηρεάζει άμεσα τις πολιτικές για τον γεωργικό τομέα, είναι η προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία». Μέσω της προτεραιότητας αυτής επιδιώκεται ο μετασχηματισμός της ΕΕ σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία, με τη παράλληλη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης¹⁴.

Αυτό το πλαίσιο το οποίο σκιαγραφείται από τις προτεραιότητες της ΕΕ και τη Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποτελεί τη βάση για την νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 – 2027 (ΚΑΠ 2023 –

2027) που αφορά τα τρόφιμα, το περιβάλλον και εν γένει την ύπαιθρο.

Επιπροσθέτως, καθώς πάνω από το 77% της χερσαίας έκτασης της ΕΕ χαρακτηρίζεται ως αγροτική γη, η γεωργία και εν γένει ο πρωτογενής τομέας αποτελούν έναν από τους βασικούς πρωταγωνιστές στην διαδικασία του πράσινου μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας.

A. Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 – 2027

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική, από το 1962 που θεσπίστηκε για πρώτη φορά και μέχρι σήμερα, επί της ουσίας ενσαρκώνει το όραμα, την πολιτική και τους στόχους που θέτει η ΕΕ για την στήριξη των γεωργών, τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας της Ευρώπης και εν γένει τη προώθηση του πρωτογενή της τομέα.

Ανέκαθεν, στόχοι της ΚΑΠ ήταν¹⁵:

1. Η στήριξη των γεωργών και η βελτίωση της γεωργικής παραγωγικότητας.
2. Η διασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης για τους γεωργούς της ΕΕ.
3. Η συμβολή στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.
4. Η διατήρηση των αγροτικών περιοχών και των τοπίων σε όλη την ΕΕ.
5. Η ενίσχυση της αγροτικής οικονομίας μέσω της προώθησης της απασχόλησης στους τομείς της γεωργίας και των γεωργικών προϊόντων διατροφής.

¹³ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/european-union-priorities-2019-2024_el

¹⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el

¹⁵ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_el

Η νέα ΚΑΠ για την περίοδο 2023 – 2027, ως συνέχεια των προηγούμενων ΚΑΠ, στοχεύει στην εδραίωση της ευρωπαϊκής γεωργίας στο μέλλον και επιδιώκει να απαντήσει στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες καθώς και στις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει ο γεωργικός τομέας. Ειδικότερα¹⁶:

- ▶ Το εισόδημα των γεωργών είναι περίπου 40% χαμηλότερο σε σύγκριση με το μη γεωργικό εισόδημα.
- ▶ Η εξάρτηση της γεωργίας από τις καιρικές συνθήκες και το κλίμα (ειδικά με τα ακραία καιρικά φαινόμενα ως συνέπεια της κλιματικής αλλαγής) είναι εντονότερη σε σύγκριση με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
- ▶ Το αναπόφευκτο χρονικό κενό μεταξύ της ζήτησης των καταναλωτών και της δυνατότητας των γεωργών να καλύψουν αυτή τη ζήτηση, καθώς η καλλιέργεια μεγαλύτερης ποσότητας απαιτεί κάποιο σεβαστό χρονικό διάστημα.

Σε αυτό το πλαίσιο η νέα ΚΑΠ 2023 – 2027, που τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 2023, επιδιώκει:

- ▣ Να διασφαλίσει ένα **βιώσιμο μέλλον** για τους **Ευρωπαίους γεωργούς**.
- ▣ Την **ενίσχυση της συμβολής της γεωργίας στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το περιβάλλον και το κλίμα**.
- ▣ Την παροχή πιο **στοχευμένης στήριξης σε μικρότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις**.
- ▣ Την προσφορά **μεγαλύτερης ευελιξίας στα κράτη μέλη με στόχο την προσαρμογή των μέτρων στις τοπικές συνθήκες**.

¹⁶ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_el

Για το σκοπό αυτό, η νέα ΚΑΠ διαρθρώνεται γύρω από δέκα (10) βασικούς στόχους οι οποίοι αποτελούν ταυτόχρονα και τη βάση κατάρτισης των εθνικών στρατηγικών σχεδίων των χωρών – μελών της ΕΕ για την Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Οι 10 ειδικοί στόχοι της νέας ΚΑΠ 2023 - 2027

1. Η εξασφάλιση ενός δίκαιου εισοδήματος για τους γεωργούς.
2. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας.
3. Η βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα αξίας.
4. Η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
5. Η προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος.
6. Η διατήρηση και η προστασία των τοπίων και της βιοποικιλότητας.
7. Η ενθάρρυνση της ανανέωσης των γενεών.
8. Η τόνωση των αγροτικών περιοχών.
9. Η προστασία της υγείας και της ποιότητας των τροφίμων.
10. Η ενίσχυση των γνώσεων και της καινοτομίας.

Οι βασικοί τομείς παρέμβασης και οι κύριες μεταρρυθμίσεις της νέας ΚΑΠ 23 – 27 περιλαμβάνουν:

- ▣ **Μια πιο πράσινη ΚΑΠ**, ώστε να συμβάλλει πολύ περισσότερο στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (υψηλότερες οικολογικές φιλοδοξίες, ενισχυμένη αιρεσιμότητα, οικολογικά προγράμματα,

αγροτική ανάπτυξη, κλίμα και βιοποικιλότητα).

- ▣ **Μια πιο δίκαιη ΚΑΠ**, ώστε να κατευθύνει τη στήριξη σε όσους τη χρειάζονται περισσότερο (αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη, σύγκλιση των ενισχύσεων, στήριξη των γεωργών νεαρής ηλικίας, βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων).
- ▣ **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**, ώστε να ενισχύσει τη θέση των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού και να τονώσει την ανταγωνιστικότητα του γεωργικού τομέα (ενίσχυση της συνεργασίας των παραγωγών, προσανατολισμός προς τις ανάγκες της αγοράς, δημιουργία αποθεματικού για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων, στήριξη στον αμπελοοινικό τομέα).

Για την επιτυχή υλοποίηση των παραπάνω μεταρρυθμίσεων η νέα ΚΑΠ 2023 - 2027 υιοθετεί την παρακάτω δέσμη μέτρων και δράσεων:

Δέσμη μέτρων της νέας ΚΑΠ 2023 – 2027

1. **Εισοδηματική στήριξη** μέσω άμεσων ενισχύσεων, που εξασφαλίζει τη σταθερότητα του εισοδήματος και αμείβει τους γεωργούς για τις φιλικές προς το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές και την παροχή δημόσιων υπηρεσιών που υπό κανονικές συνθήκες δεν πληρώνουν οι αγορές, όπως η φροντίδα της υπαίθρου¹⁷.
2. **Μέτρα για την αγορά**, με σκοπό την αντιμετώπιση δυσχερειών της αγοράς

¹⁷ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/income-support_el

όπως, η απότομη πτώση της ζήτησης ή η πτώση των τιμών λόγω προσωρινής πλεονασματικής προσφοράς στην αγορά ή οι τρέχουσες έντονες πληθωριστικές πιέσεις¹⁸.

3. Μέτρα αγροτικής ανάπτυξης με εθνικά και περιφερειακά προγράμματα για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές¹⁹.

Η **συνολική χρηματοδότηση της νέας ΚΑΠ ανέρχεται σε 387 δις €** και προέρχεται από δύο διαφορετικά ταμεία της ΕΕ: α) Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) – 291,1 δις € και β) το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) – 95,5 δις €.

B. Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 – 2027

Η **Ελλάδα** μέσω του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 - 2027²⁰ που κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή²¹ **κατάφερε να εξασφαλίσει πόρους ύψους 13,48 δις €** για την ενίσχυση και την ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα και των αγροτικών περιοχών της χώρας.

Βασικού στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου της Ελλάδας για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023 –

¹⁸ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures_el

¹⁹ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_el

²⁰ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Νοέμβριος, 2022), *Συνοπτικό κείμενο Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023 – 2027* (https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/KAP_2023_2027/synoptiko_keimeno_egkekrimenoy_ss_kap_20_23_2027.pdf)

²¹

https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/KAP_2023_2027/apofasi_egkrisis_ss_kap_2023_2027.pdf

2027 είναι η «η υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των τομέων της Γεωργίας και των τροφίμων, με τη διασφάλιση βιώσιμων αγροτικών εισοδημάτων και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καθώς και με την ενίσχυση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των αγροτικών περιοχών, συμβάλλοντας παράλληλα στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο»²².

Μέσω των παρεμβάσεων του **επιχειρείται να σηματοδοτηθεί μια στροφή σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο για την ελληνική γεωργία** με τα εξής δύο χαρακτηριστικά:

Νέο παραγωγικό μοντέλο για την ελληνική γεωργία

- 1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, διασφαλίζοντας παράλληλα ένα δίκαιο εισόδημα για τους παραγωγούς.**
- 2. Προσαρμογή στις απαιτήσεις – προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής με μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργίας παρέχοντας παράλληλα στον καταναλωτή ασφαλή και υγιεινά τρόφιμα.**

Το Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΑΠ 2023 – 2027 συγκροτείται γύρω από δύο (2) πυλώνες παρεμβάσεων:

²² Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Νοέμβριος, 2022), *Συνοπτικό κείμενο Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023 – 2027*, σελ. 4

► Πυλώνας 1 (Άμεσες Ενισχύσεις και Τομεακά Προγράμματα)

Ο πρώτος πυλώνας παρεμβάσεων περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων που στοχεύουν στην άμεση ενίσχυση των αγροτών (9,62 δις €) καθώς και το σύνολο των τομεακών προγραμμάτων (Οίνου, Οπωροκηπευτικών, Ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών, Μελισσοκομίας) (220, 23 εκ. €).

► Πυλώνας 2 (Αγροτική Ανάπτυξη)

Ο δεύτερος πυλώνας παρεμβάσεων περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεων που στοχεύουν στην ώθηση και στην ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας (Μη παραγωγικές επενδύσεις για το περιβάλλον και το κλίμα, ενίσχυση νέων γεωργών, ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων, αντισταθμιστικές ενισχύσεις σε περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, ανάπτυξη αγροτικών περιοχών, εκπαίδευση αγροτών, κτλ.) (3,64 δις €).

Γ. Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο»

Η στρατηγική από το «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»²³, η οποία παρουσιάστηκε τον Μάιο του 2020, αποτελεί μια από τις εμβληματικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και ακολουθεί τους στόχους που έχουν τεθεί από την νέα ΚΑΠ 2023 – 2027. Μέσω αυτής της στρατηγικής η ΕΕ επιδιώκει να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο παράγονται και καταναλώνονται τα τρόφιμα στην Ευρώπη ώστε να μειωθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των συστημάτων τροφίμων, να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα απέναντι στις κρίσεις και να συνεχιστεί η εξασφάλιση υγιεινών και οικονομικά προσιτών τροφίμων για τις επόμενες γενεές. Σε αυτό το πλαίσιο, οι στόχοι που τίθενται από την στρατηγική αυτή είναι:

- Η εξασφάλιση επαρκών, οικονομικών και θρεπτικών τροφίμων.
- **Μείωση κατά 50% της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων**, όπως επίσης και των πωλήσεων αντιμικροβιακών ουσιών.
- **Αύξηση των εκτάσεων που διατίθενται για βιολογική γεωργία.**
- Προώθηση πιο βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων και υγιεινής διατροφής.
- Μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων.
- Καταπολέμηση της απάτης στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.
- Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων

Καταληκτικά, το Στρατηγικό Σχέδιο καλύπτει με τις παρεμβάσεις του το σύνολο των στόχων και των επιδιώξεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023 – 2027 της ΕΕ, εξυπηρετώντας παράλληλα τις εθνικές στοχεύσεις για την δημογραφική ανανέωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, την αύξηση της συμμετοχής των γεωργών σε συλλογικά σχήματα, τη βελτίωση της παραγωγικότητας του γεωργικού/αγροδιατροφικού τομέα, τη βελτίωση των δεξιοτήτων των απασχολούμενων, αμβλύνοντας ταυτόχρονα τις οποιοσδήποτε διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής γεωργίας.

²³ European Commission (May, 2020), *Farm to Fork strategy* (https://food.ec.europa.eu/system/files/2020-05/f2f_action-plan_2020_strategy-info_en.pdf)

Δ. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» - Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας – TAA (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της κρίσης που εκδηλώθηκε εξαιτίας της πανδημίας Covid-19 και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με συνολικό προϋπολογισμό 723,8 δις € στηρίζει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και στην ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την Ελλάδα ανέρχεται σε 31 δις € και αναμένονται να κινητοποιηθούν άλλα 60 δις € συνολικές επενδύσεις στη χώρα μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια.

Όσον αφορά την ενίσχυση του αγροτικού τομέα προωθούνται δράσεις σχετικά με αποτελεσματικές μεθόδους παραγωγής που μπορούν να οδηγήσουν σε βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Επίσης, προωθούνται δράσεις έρευνας και καινοτομίας, ενισχύεται ο προσανατολισμός στην αγορά καθώς και η ικανότητα διείσδυσης στις διεθνείς αγορές με σκοπό τον οικονομικό μετασχηματισμό του τομέα. Βασικό χαρακτηριστικό των επενδύσεων που προωθούνται μέσω του TAA είναι η εισαγωγή ψηφιακών τεχνολογιών με σκοπό την μείωση των επιπτώσεων του κλάδου στο περιβάλλον και παράλληλα την περαιτέρω προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας. Εμβληματικά έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την στήριξη και ενίσχυση του αγροτικού τομέα είναι:

35 εκ. €. Το έργο αυτό έχει ως στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων, την προώθηση της καινοτομίας και την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και την υλοποίηση επενδύσεων με προσανατολισμό την πράσινη γεωργία και την γεωργία ακριβείας. Επιπρόσθετα, στοχεύει στη δημιουργία αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων μέσω της αξιοποίησης του τουρισμού, στην ανάπτυξη καινοτόμων και φιλικών προς το περιβάλλον διαδικασιών μαζικής παραγωγής και στην προώθηση της εξωστρέφειας στις διεθνείς αγορές.

- ▶ **Η αναδιάρθρωση καλλιεργειών** με συνολικό προϋπολογισμό 166,7 εκ. €. Το έργο αυτό στοχεύει στην ενίσχυση των επενδύσεων για αναδιάρθρωση δενδρωδών καλλιεργειών και σχετικών άυλων δαπανών.

- ▶ **Ο εκσυγχρονισμός του πρωτογενούς τομέα** με συνολικό προϋπολογισμό 1^{ης} πρόσκλησης 98 εκ. € και 2^{ης} πρόσκλησης

2. Βασικά οικονομικά μεγέθη του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και της Ευφυούς Γεωργίας

Στην παρούσα ενότητα θα αναλυθούν συνοπτικά τα βασικά οικονομικά μεγέθη που χαρακτηρίζουν την αγροτική παραγωγή τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και στην Δυτική Ελλάδα. Αναλυτικότερα, θα εξεταστεί η διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, το μέγεθος της παραγωγής για κάθε καλλιέργεια, ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον γεωργικό τομέα, ο κύκλος εργασιών που καταγράφουν, και, τέλος, η συνεισφορά της γεωργίας στην αγορά εργασίας.

2.1 Διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων²⁴ η **συνολική καλλιεργούμενη έκταση στην Ελλάδα ανέρχεται σε 24,6 εκ. στρέμματα και στη Δυτική Ελλάδα σε 2 εκ. στρέμματα, έκταση που αντιπροσωπεύει το 8,2% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης της χώρας²⁵ κατατάσσοντας την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος στην 6^η θέση με την μεγαλύτερη καλλιεργούμενη έκταση γης στη χώρα.**

Στο σύνολο της χώρας οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν την μεγαλύτερη έκταση γης

²⁴ Τα στοιχεία αφορούν το έτος 2021 (<https://www.minagric.gr/the-ministry-2/statistik-es-tek-mhrioshs/8510-statistika-ekt-parag-fytikonproionton>)

²⁵ Να σημειωθεί ότι στην ανάλυση δεν περιλαμβάνονται τα φυτώρια και οι εκτάσεις που είναι σε αγρανάπαιση.

αφορούν την καλλιέργεια ελαιόδεντρων (8,19 εκ. στρέμματα – 33,3% επί του συνόλου της καλλιεργούμενης έκτασης στη χώρα), την καλλιέργεια σιτηρών (6,89 εκ. στρέμματα – 28%), την καλλιέργεια βιομηχανικών και ελαιοδοτικών φυτών²⁶ (2,98 εκ. στρέμματα – 12,1%), την καλλιέργεια οσπρίων για καρπό²⁷ (1,33 εκ. στρέμματα – 5,4%) και τις ενεργειακές καλλιέργειες²⁸ (966 χιλ. στρέμματα – 3,9%).

Όσον αφορά την Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδος, η διάρθρωση της καλλιεργούμενης γης της παρουσιάζει κάποιες διαφοροποιήσεις από την αντίστοιχη διάρθρωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην χώρα.

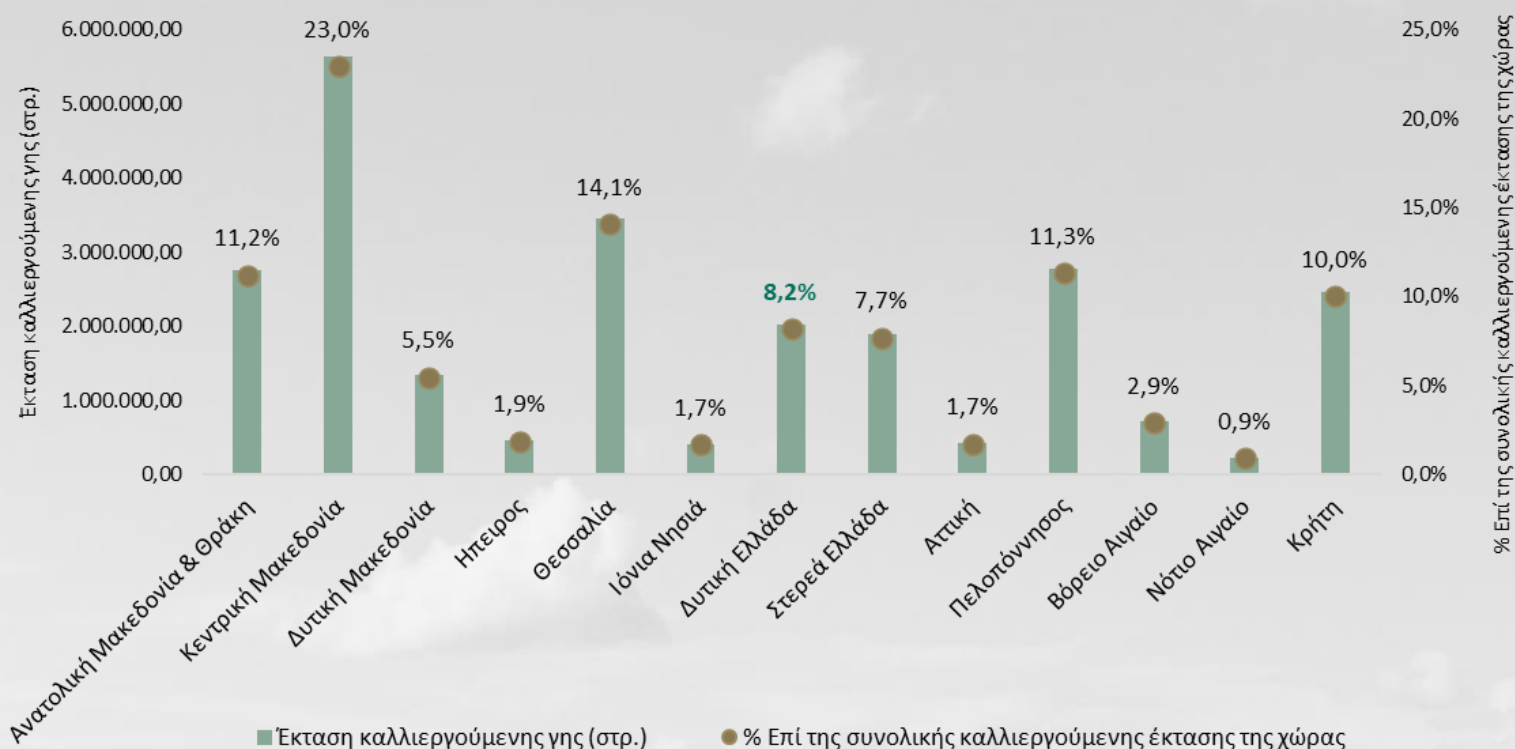
Αναλυτικότερα, η καλλιέργεια ελαιόδεντρων καταλαμβάνει 1 εκ. στρέμματα, ήτοι το 51,6% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης της Δυτικής Ελλάδος με το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας να είναι στο 33,3%. Ακολουθεί η καλλιέργεια σιτηρών με 436,3 χιλ. στρέμματα (21,6%), η καλλιέργεια αμπελιών με 139,5 χιλ. στρέμματα (6,9%), η καλλιέργεια κηπευτικών – λαχανικών με 115,3 χιλ. στρέμματα (5,7%) και η καλλιέργεια οσπρίων για καρπό με 101,7 χιλ. στρέμματα (5%).

²⁶ Ελαιοκράμβη, Στέβια, Ηλιάνθος, Λινάρι για λάδι, Λινάρι για φυτικές ίνες, Σόγια για καρπό, Βαμβάκι σύσπορο, Κάνναβις, Σησάμι, Πιπεριές (για πιπέρι), Ατρακτυλίσ, Σόργο σκούπας (χόρτο), Κολοκυθόσπορος, Ηλιάνθος πασατέμπο, Καπνός.

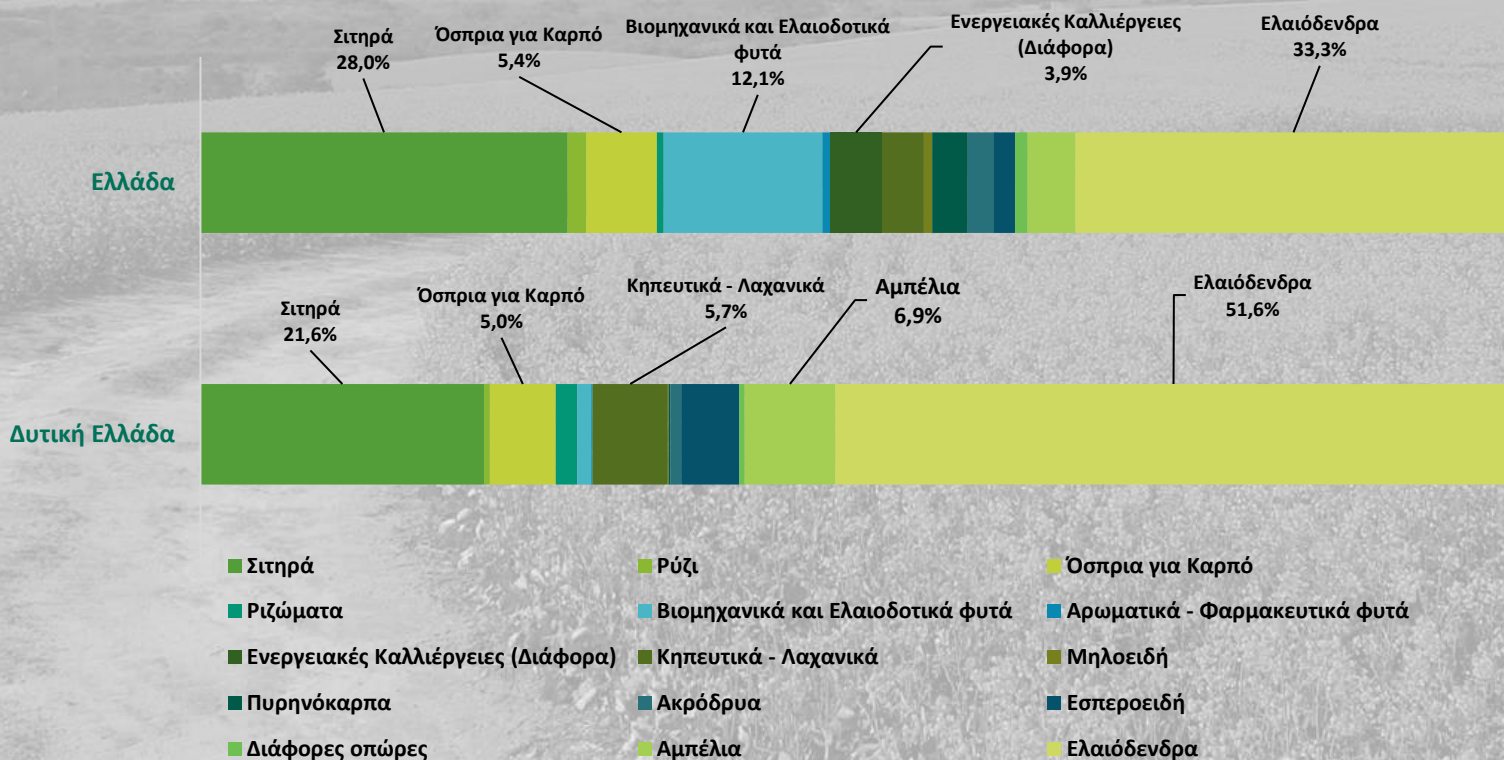
²⁷ Μπιζέλια κτηνοτροφικά, Κουκιά, Λούπινα, Βίκος, Ρόβη, Μπιζέλια – Αρακάς, Φακές, Ρεβίθια, Αραχίδα, Φασόλια ξηρά, Φασόλια μαυρομάτικα, Φάβα Θήρας, Φάβα.

²⁸ Ελαιοκράμβη, Ηλιάνθος, Αγγινάρα, Σόγια.

Περιφερειακή κατανομή της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης της χώρας

Κατανομή καλλιεργούμενων εκτάσεων στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα

Κατανομή καλλιεργούμενων εκτάσεων (σε στρέμματα) στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα

	Ελλάδα	Δυτική Ελλάδα
Σιτηρά	6.889.157,20	436.278,40
Ρύζι	348.895,20	8.480,60
Όσπρια για Καρπό	1.326.642,36	101.732,10
Ριζώματα	128.375,80	32.641,10
Βιομηχανικά και Ελαιοδοτικά φυτά	2.976.052,10	21.565,30
Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	151.234,00	2.384,30
Ενεργειακές Καλλιέργειες (Διάφορα)	966.287,30	0,00
Κηπευτικά - Λαχανικά	792.107,24	115.252,00
Μηλοειδή	151.746,80	1.924,20
Πυρηνόκαρπα	667.334,70	2.443,30
Ακρόδρυα	493.008,90	16.518,20
Εσπεροειδή	395.694,00	89.282,00
Διάφορες σπώρες	238.062,50	8.078,60
Αμπέλια	892.260,23	139.530,92
Ελαιόδενδρα	8.190.554,09	1.039.960,93
Σύνολο (στρ.)	24.607.412,41	2.016.071,95

χιλ. στρέμματα – 15,6% επί της συνολικής έκτασης καλλιέργειας αμπελιών στη χώρα) και **ελαιόδεντρων** (1 εκ. στρέμματα – 12,7% επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας ελαιόδεντρων στη χώρα).

Έντονο ενδιαφέρον παρουσιάζει ωστόσο, και η σύγκριση της κατανομής των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά είδος φυτικής παραγωγής ανάμεσα στις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας.

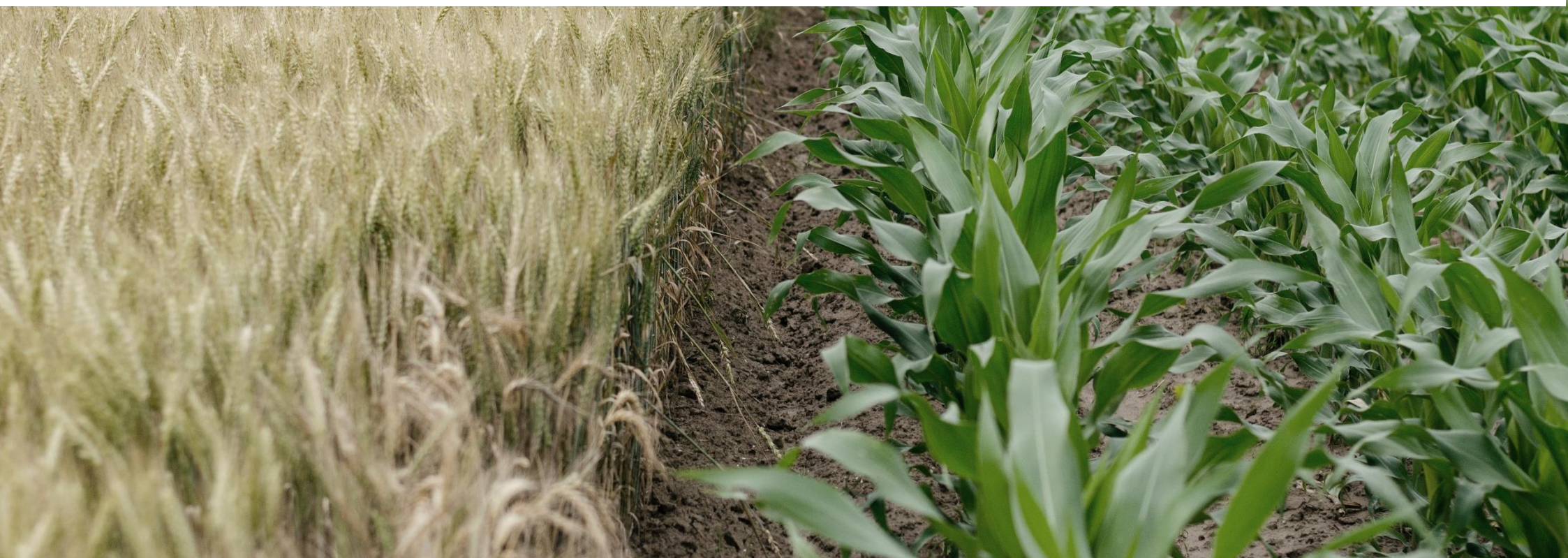
Όπως διαπιστώνεται και από τα στοιχεία που παρατίθενται παρακάτω, η **Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος έχει την μεγαλύτερη έκταση καλλιέργειας ριζωμάτων**²⁹ από το σύνολο των 13 Περιφερειών της χώρας (32,6 χιλ. στρέμματα σε σύνολο 128,4 χιλ. στρεμμάτων καλλιέργειας ριζωμάτων στη χώρα).

Παράλληλα, **κατέχει τη δεύτερη θέση με τις μεγαλύτερες εκτάσεις καλλιέργειας κηπευτικών – λαχανικών** (115,3 χιλ. στρέμματα - 14,6% επί της συνολικής έκτασης καλλιέργειας κηπευτικών στη χώρα) και **εσπεριδοειδών** (89,3 χιλ. στρέμματα - 22,6% επί της συνολικής έκτασης καλλιέργειας εσπεριδοειδών στη χώρα), ενώ **κατέχει την τρίτη θέση με τις μεγαλύτερες εκτάσεις στην καλλιέργεια ρυζιού** (8,5 χιλ. στρέμματα – 2,4% επί της συνολικής έκτασης καλλιέργειας ρυζιού στη χώρα), **αμπελιών** (139,5

²⁹ Πατάτες και ζαχαρότευτλα.

	Σιτηρά		Ρύζι		Όσπρια για Καρτό		Ριζώματα		Βιομηχανικά και Ελαιοδοτικά φυτά		Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά		Ενεργειακές Καλλιέργειες (Διάφορα)	
	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	945.914,90	13,7%	27.066,70	7,8%	93.439,50	7,0%	25.162,20	19,6%	801.965,60	26,9%	5.890,30	3,9%	479.676,20	49,6%
Κεντρική Μακεδονία	2.178.864,90	31,6%	302.821,00	86,8%	462.369,60	34,9%	10.042,50	7,8%	950.604,00	31,9%	53.349,80	35,3%	272.025,30	28,2%
Δυτική Μακεδονία	870.651,90	12,6%	0,00	0,0%	157.699,40	11,9%	13.483,90	10,5%	20.802,20	0,7%	27.986,00	18,5%	106.239,70	11,0%
Ηπειρος	71.238,70	1,0%	2.025,50	0,6%	6.203,00	0,5%	2.271,70	1,8%	1.170,30	0,0%	2.838,50	1,9%	844,80	0,1%
Θεσσαλία	1.570.662,00	22,8%	0,00	0,0%	237.354,96	17,9%	5.734,10	4,5%	860.891,60	28,9%	27.857,30	18,4%	67.545,70	7,0%
Ιόνια Νησιά	29.351,00	0,4%	0,00	0,0%	5.160,50	0,4%	433,30	0,3%	6,80	0,0%	479,10	0,3%	0,00	0,0%
Δυτική Ελλάδα	436.278,40	6,3%	8.480,60	2,4%	101.732,10	7,7%	32.641,10	25,4%	21.565,30	0,7%	2.384,30	1,6%	0,00	0,0%
Στερεά Ελλάδα	442.737,50	6,4%	8.117,80	2,3%	116.220,90	8,8%	14.524,90	11,3%	310.509,70	10,4%	5.271,80	3,5%	39.534,00	4,1%
Αττική	25.135,40	0,4%	0,00	0,0%	8.223,20	0,6%	498,10	0,4%	7.605,00	0,3%	738,10	0,5%	0,00	0,0%
Πελοπόννησος	126.435,70	1,8%	383,60	0,1%	46.841,80	3,5%	9.001,10	7,0%	219,20	0,0%	2.415,70	1,6%	421,60	0,0%
Βόρειο Αιγαίο	88.522,90	1,3%	0,00	0,0%	23.281,40	1,8%	1.617,00	1,3%	82,40	0,0%	18.624,20	12,3%	0,00	0,0%
Νότιο Αιγαίο	52.587,00	0,8%	0,00	0,0%	8.120,50	0,6%	7.269,60	5,7%	590,70	0,0%	816,60	0,5%	0,00	0,0%
Κρήτη	50.776,90	0,7%	0,00	0,0%	59.995,50	4,5%	5.696,30	4,4%	39,30	0,0%	2.582,30	1,7%	0,00	0,0%
Συνολική Έκταση (στρ.)	6.889.157,20	100%	348.895,20	100%	1.326.642,36	100%	128.375,80	100%	2.976.052,10	100%	151.234,00	100%	966.287,30	100%
% Επί του συνόλου της καλλιεργούμενης έκτασης στην χώρα	28,0%		1,4%		5,4%		0,5%		12,1%		0,6%		3,9%	

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Επεξεργασία συμβούλου

Κηπευτικά - Λαχανικά	Μηλοειδή		Πυρηνόκαρπα		Ακρόδρυα		Εσπεριδοειδή		Διάφορες σπώρες		Αμπέλια		Ελαιόδενδρα			
	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα	Έκταση (στρ.)	% Επί της συνολικής έκτασης της καλλιέργειας στη χώρα		
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	74.510,50	9,4%	4.332,50	2,9%	10.888,10	1,6%	32.241,80	6,5%	365,60	0,1%	40.760,60	17,1%	57.364,52	6,4%	159.436,35	1,9%
Κεντρική Μακεδονία	155.464,54	19,6%	41.440,30	27,3%	534.959,50	80,2%	100.486,40	20,4%	297,10	0,1%	81.720,30	34,3%	74.470,71	8,3%	430.685,39	5,3%
Δυτική Μακεδονία	24.378,70	3,1%	29.853,00	19,7%	31.576,20	4,7%	34.469,50	7,0%	148,70	0,0%	2.720,30	1,1%	21.499,66	2,4%	5.513,15	0,1%
Ήπειρος	20.689,30	2,6%	447,50	0,3%	600,20	0,1%	6.486,60	1,3%	62.551,20	15,8%	23.057,50	9,7%	3.648,80	0,4%	254.674,50	3,1%
Θεσσαλία	79.461,40	10,0%	52.149,70	34,4%	43.603,20	6,5%	173.585,10	35,2%	239,30	0,1%	15.391,80	6,5%	69.704,90	7,8%	260.268,26	3,2%
Ιόνια Νησιά	15.660,80	2,0%	121,00	0,1%	48,00	0,0%	433,20	0,1%	1.538,90	0,4%	148,00	0,1%	31.647,59	3,5%	328.665,09	4,0%
Δυτική Ελλάδα	115.252,00	14,6%	1.924,20	1,3%	2.443,30	0,4%	16.518,20	3,4%	89.282,00	22,6%	8.078,60	3,4%	139.530,92	15,6%	1.039.960,93	12,7%
Στερεά Ελλάδα	86.045,70	10,9%	1.912,80	1,3%	4.302,60	0,6%	60.702,30	12,3%	1.308,50	0,3%	6.260,10	2,6%	48.836,80	5,5%	743.583,10	9,1%
Αττική	33.460,00	4,2%	198,60	0,1%	227,20	0,0%	11.329,90	2,3%	7.296,30	1,8%	1.492,20	0,6%	76.409,22	8,6%	252.208,15	3,1%
Πελοπόννησος	92.809,80	11,7%	10.876,70	7,2%	33.688,10	5,0%	44.887,30	9,1%	193.395,00	48,9%	10.579,20	4,4%	179.078,58	20,1%	2.034.124,38	24,8%
Βόρειο Αιγαίο	8.224,10	1,0%	997,40	0,7%	1.597,20	0,2%	3.101,50	0,6%	7.895,60	2,0%	3.091,00	1,3%	25.231,19	2,8%	533.544,60	6,5%
Νότιο Αιγαίο	10.848,30	1,4%	421,60	0,3%	583,20	0,1%	385,80	0,1%	4.010,20	1,0%	714,10	0,3%	19.516,80	2,2%	114.971,30	1,4%
Κρήτη	75.302,10	9,5%	7.071,50	4,7%	2.817,90	0,4%	8.381,30	1,7%	27.365,60	6,9%	44.048,80	18,5%	145.320,54	16,3%	2.032.918,87	24,8%
Συνολική Έκταση (στρ.)	792.107,24	100%	151.746,80	100%	667.334,70	100%	493.008,90	100%	395.694,00	100%	238.062,50	100%	892.260,23	100%	8.190.554,09	100%
% Επί του συνόλου της καλλιεργούμενης έκτασης στην χώρα	3,2%		0,6%		2,7%		2,0%		1,6%		1,0%		3,6%		33,3%	

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Επεξεργασία συμβούλου

2.2 Κατανομή της φυτικής παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων³⁰, το 2021 το ύψος της αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα ανήλθε σε 12, 2 εκ. τόνους γεωργικά προϊόντα με τη Δυτική Ελλάδα να παράγει 1,2 εκ. τόνους, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 9,4% της συνολικής φυτικής παραγωγής της χώρας κατατάσσοντάς την στην 5^η θέση ανάμεσα στις 13 Περιφέρειες της χώρας με την μεγαλύτερη αγροτική παραγωγή (σε τόνους προϊόντος).

Από το σύνολο της γεωργικής παραγωγής της χώρας η μεγαλύτερη ποσότητα αφορά την παραγωγή σιτηρών (2,85 εκ. τόνους – 23,3% της συνολικής παραγωγής), ακολουθούν τα κηπευτικά – λαχανικά με 2,57 εκ. τόνους (21% της συνολικής παραγωγής), η παραγωγή από τα ελαιόδεντρα³¹ με 1,16 εκ. τόνους (9,5% της συνολικής παραγωγής), τα εσπεριδοειδή με 1,1 εκ. τόνους (8,6% της συνολικής παραγωγής) και τα βιομηχανικά και ελαιοδοτικά φυτά με 961,65 χιλ. τόνους (7,9% της συνολικής παραγωγής).

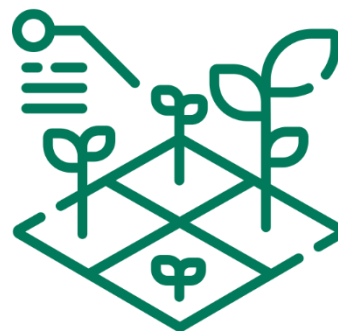
Ελαφρώς διαφορετική είναι η εικόνα στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, όχι τόσο από το σύνολο των αγροτικών προϊόντων που φέρουν το μεγαλύτερο βάρος της παραγωγής της, αλλά κυρίως από το μερίδιο της συνεισφορά τους σε αυτήν.

Αναλυτικότερα, την μεγαλύτερη συνεισφορά στην αγροτική παραγωγή της Δυτικής Ελλάδας φέρουν τα κηπευτικά – λαχανικά με 390, 75 χιλ. τόνους (34% της συνολικής αγροτικής παραγωγής της περιφέρειας), ενώ ακολουθούν η

Συνολική αγροτική παραγωγή (σε τόνους) στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα

	Σύνολο Χώρας	Δυτική Ελλάδα
Σιτηρά	2.850.988,09	114.504,51
Ρύζι	244.462,76	3.064,27
Όσπρια για Καρπό	199.337,66	17.625,30
Ριζώματα	410.501,01	91.521,27
Βιομηχανικά και Ελαιοδοτικά φυτά	961.648,52	7.682,77
Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	25.394,00	472,50
Ενεργειακές Καλλιέργειες (Διάφορα)	239.659,91	0,00
Κηπευτικά - Λαχανικά	2.566.334,39	390.746,53
Μηλοειδή	363.366,09	2.446,84
Πυρηνόκαρπα	770.710,45	2.932,55
Ακρόδρυα	130.690,79	2.649,94
Εσπεριδοειδή	1.052.626,22	109.415,76
Διάφορες σπώρες	418.418,93	8.143,25
Αμπέλια	818.856,39	106.013,83
Ελαιόδενδρα	1.163.062,46	295.453,99
Σύνολο Παραγωγής (tn)	12.216.057,66	1.152.673,31

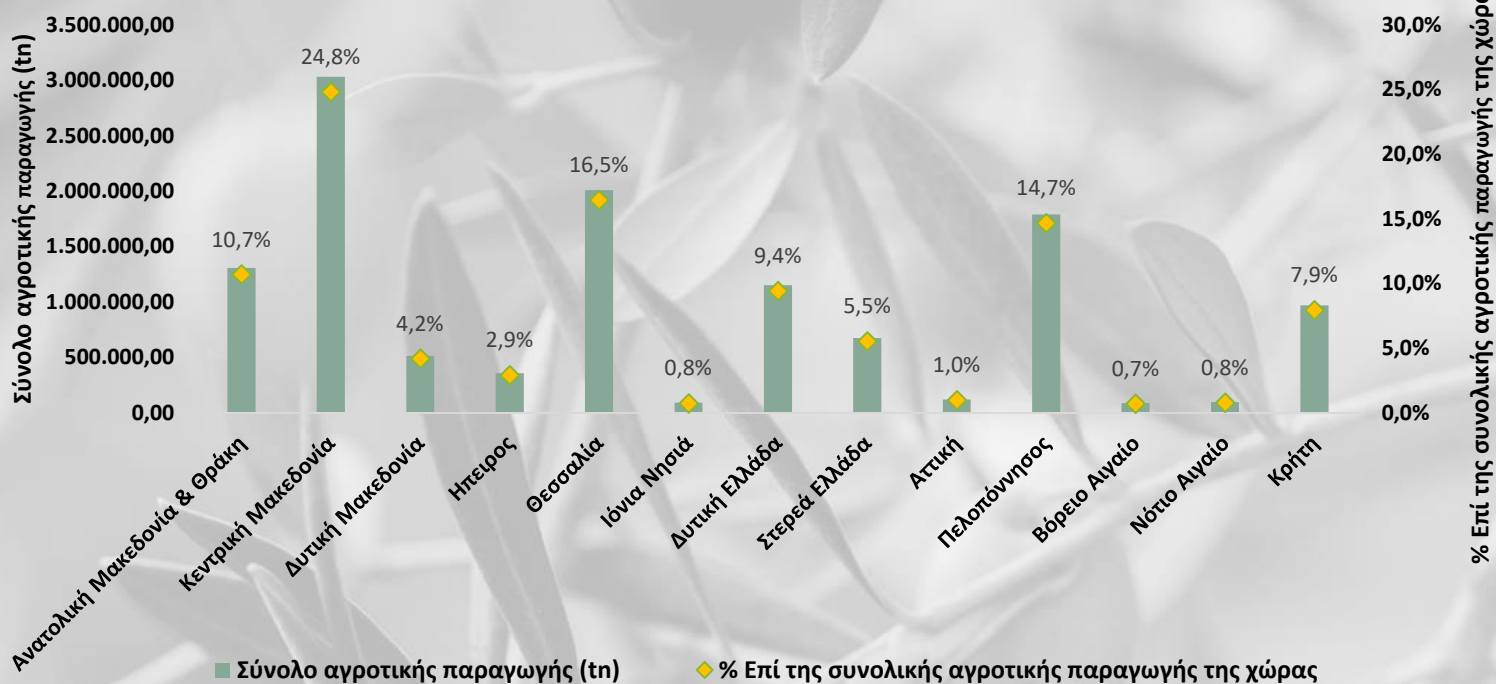
παραγωγή από τα ελαιόδεντρα με 295, 45 χιλ. τόνους (25,6% της συνολικής παραγωγής), τα σιτηρά με 114,5 χιλ. τόνους (9,9% της συνολικής παραγωγής), τα εσπεριδοειδή με 109,4 χιλ. τόνους (9,5% της παραγωγής) και η παραγωγή από τα αμπέλια με 106 χιλ. τόνους (9,2% της συνολικής παραγωγής).

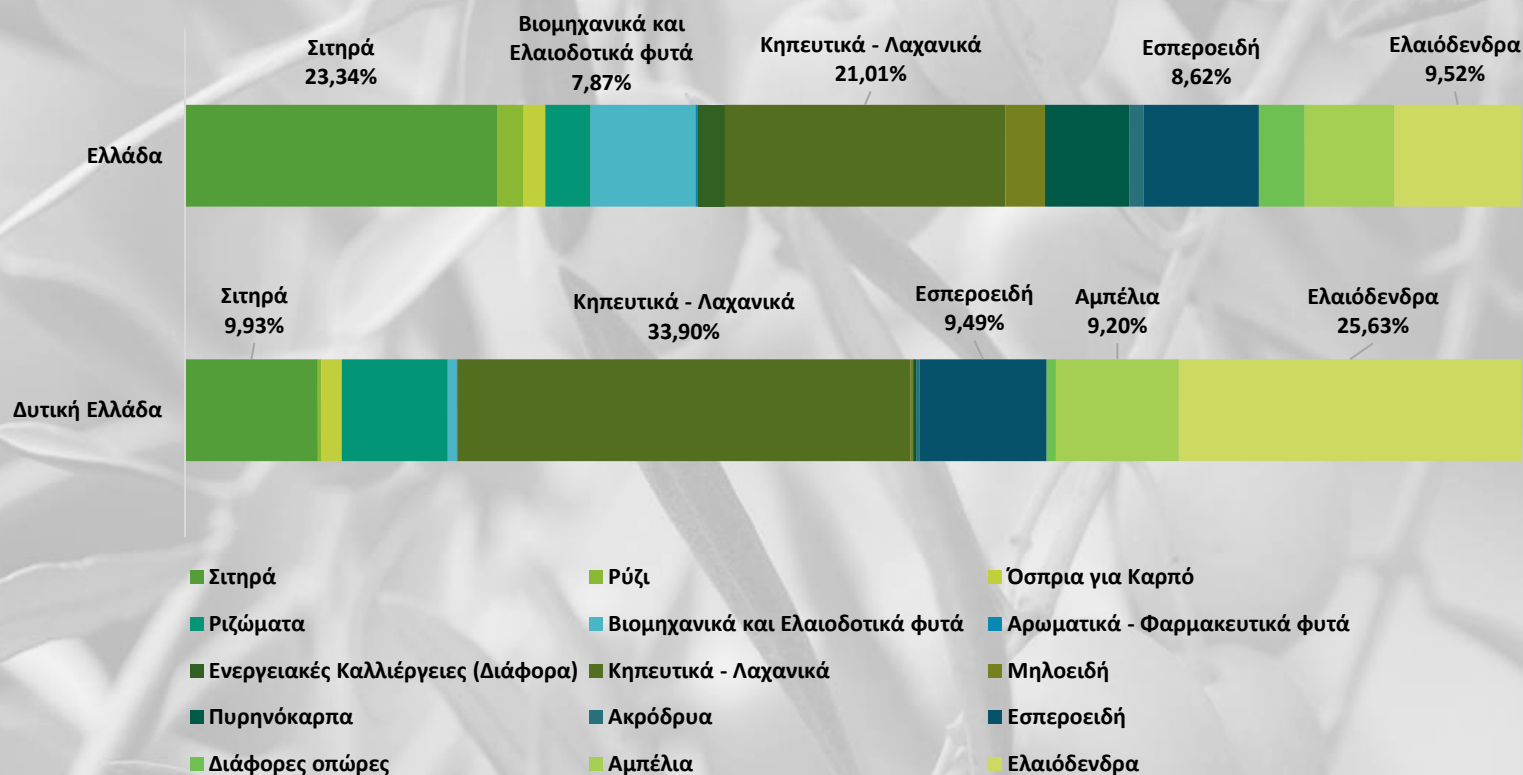
³⁰ <https://www.minagric.gr/the-ministry-2/statistik-es-tek-mhrioshs/8510-statistika-ekt-parag-fytikonproionton>

³¹ Αφορά τόσο το λάδι όσο και τις βρώσιμες ελιές.

Περιφερειακή κατανομή της συνολικής φυτικής παραγωγής (σε τόνους) της χώρας

Κατανομή της αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα και στη Δυτική Ελλάδα

Συγκρίνοντας στους πίνακες που ακολουθούν την κατανομή της παραγωγής ανά είδος καλλιέργειας ανάμεσα στις δεκατρείς (13) Περιφέρειες της χώρας, προκύπτει ότι η **Δυτική Ελλάδα έχει την μεγαλύτερη παραγωγή από ελαιόδεντρα συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της Ελλάδος** (295,5 χιλ. τόνους – 25,4% της συνολικής παραγωγής).

Επιπροσθέτως, κατέχει την **δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγή προϊόντων από τις καλλιέργειες ριζωμάτων** (91,5 χιλ. τόνους – 22,3% της συνολικής παραγωγής) και την **τρίτη μεγαλύτερη παραγωγή σε κηπευτικά – λαχανικά** (390,7 χιλ. τόνους – 15,2% της συνολικής παραγωγής) και σε **εσπεριδοειδή** (109,4 χιλ. τόνους – 10,4% της συνολικής παραγωγής).

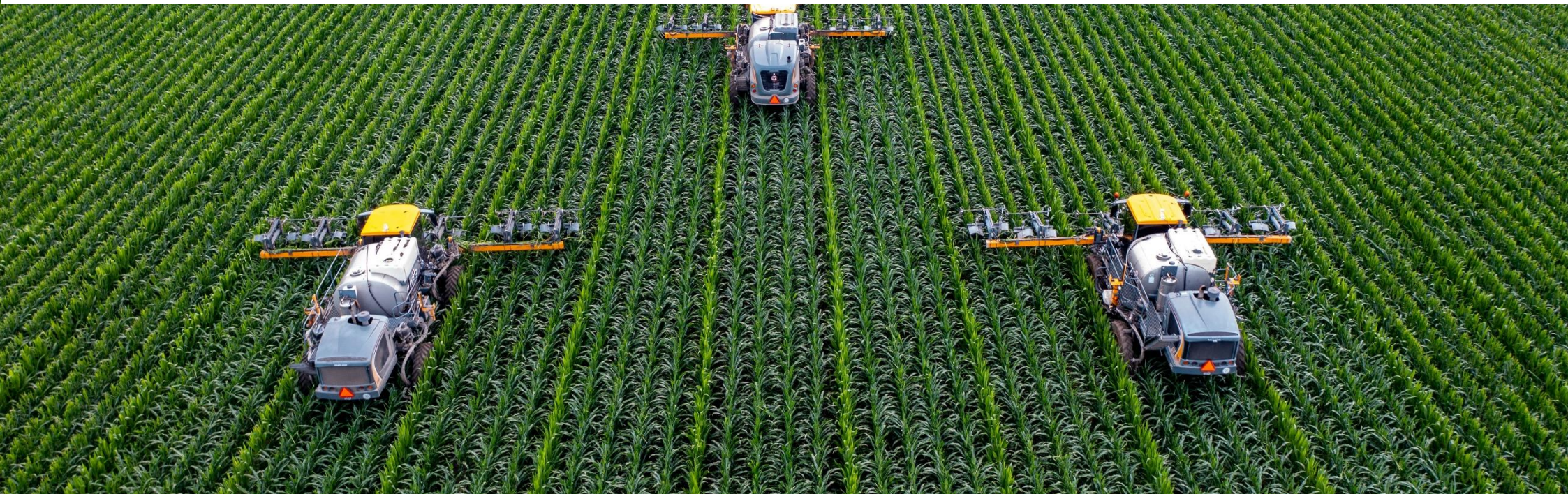
Παραγωγή κυριότερων καλλιεργειών στις Περιφερειακές Ενότητες

	Παραγωγή (tn)	Ποσοστό επί της συνολικής παραγωγής
Καλλιέργεια Εσπεριδοειδών (σε τόνους)		
Αιτωλοακαρνία	53.171,49	48,6%
Αχαΐα	8.529,04	7,8%
Ηλεία	47.715,23	43,6%
Σύνολο	109.415,76	
Καλλιέργεια Ελαιόδενδρων (σε τόνους)		
Αιτωλοακαρνία	62.098,47	21,0%
Αχαΐα	113.205,52	38,3%
Ηλεία	120.150,00	40,7%
Σύνολο	295.453,99	
Καλλιέργεια Ριζωμάτων (σε τόνους)		
Αιτωλοακαρνία	1.632,42	1,8%
Αχαΐα	47.597,81	52,0%
Ηλεία	42.291,04	46,2%
Σύνολο	91.521,27	
Καλλιέργεια Κηπευτικών - Λαχανικών (σε τόνους)		
Αιτωλοακαρνία	17.933,13	4,6%
Αχαΐα	64.696,62	16,6%
Ηλεία	308.116,78	78,9%
Σύνολο	390.746,53	

	Σιτηρά		Ρύζι		Όσπρια για Καρπό		Ριζώματα		Βιομηχανικά και Ελαιοδοτικά φυτά		Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά		Ενεργειακές Καλλιέργειες (Διάφορα)	
	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	533.690,36	18,7%	16.574,40	6,8%	10.520,50	5,3%	111.302,79	27,1%	189.190,93	19,7%	1.056,43	4,2%	123.513,87	51,5%
Κεντρική Μακεδονία	892.839,11	31,3%	216.445,70	88,5%	68.641,93	34,4%	31.222,44	7,6%	327.672,21	34,1%	9.659,76	38,0%	66.578,26	27,8%
Δυτική Μακεδονία	298.364,81	10,5%	0,00	0,0%	13.145,74	6,6%	45.348,29	11,0%	3.354,23	0,3%	4.700,58	18,5%	24.610,55	10,3%
Ηπειρος	47.761,67	1,7%	1.493,17	0,6%	788,78	0,4%	6.373,22	1,6%	349,44	0,0%	519,06	2,0%	273,18	0,1%
Θεσσαλία	729.118,19	25,6%	0,00	0,0%	52.054,99	26,1%	30.684,76	7,5%	337.575,94	35,1%	5.149,21	20,3%	15.560,76	6,5%
Ιόνια Νησιά	4.253,78	0,1%	0,00	0,0%	378,74	0,2%	635,54	0,2%	1,11	0,0%	240,13	0,9%	0,00	0,0%
Δυτική Ελλάδα	114.504,51	4,0%	3.064,27	1,3%	17.625,30	8,8%	91.521,27	22,3%	7.682,77	0,8%	472,50	1,9%	0,00	0,0%
Στερεά Ελλάδα	178.681,47	6,3%	6.711,53	2,7%	18.861,05	9,5%	35.987,60	8,8%	91.568,35	9,5%	1.152,80	4,5%	9.101,35	3,8%
Αττική	3.529,64	0,1%	0,00	0,0%	1.103,69	0,6%	1.287,30	0,3%	4.026,80	0,4%	308,67	1,2%	0,00	0,0%
Πελοπόννησος	32.726,63	1,1%	173,70	0,1%	9.616,20	4,8%	28.340,87	6,9%	48,19	0,0%	473,51	1,9%	21,94	0,0%
Βόρειο Αιγαίο	3.092,89	0,1%	0,00	0,0%	854,05	0,4%	3.207,63	0,8%	10,91	0,0%	393,98	1,6%	0,00	0,0%
Νότιο Αιγαίο	7.124,39	0,2%	0,00	0,0%	812,40	0,4%	12.582,59	3,1%	161,02	0,0%	238,01	0,9%	0,00	0,0%
Κρήτη	5.300,64	0,2%	0,00	0,0%	4.934,28	2,5%	12.006,70	2,9%	6,61	0,0%	1.029,35	4,1%	0,00	0,0%
Σύνολο Χώρας (tn.)	2.850.988,09	100,0%	244.462,76	100%	199.337,66	100%	410.501,01	100%	961.648,52	100%	25.394,00	100%	239.659,91	100%
% Επί της συνολικής αγροτικής στην χώρα	23,3%		2,0%		1,6%		3,4%		7,9%		0,2%		2,0%	

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Επεξεργασία συμβούλου

	Κηπευτικά - Λαχανικά		Μηλοειδή		Πυρηνόκαρπα		Ακρόδρυα		Εσπεροειδή		Διάφορες σπώρες		Αμπέλια		Ελαιόδενδρα	
	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα	Παραγωγή (tn)	% Επί της συνολικής παραγωγής στη χώρα
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	107.907,92	4,2%	7.822,82	2,2%	7.973,91	1,0%	8.271,28	6,3%	232,71	0,0%	96.421,05	23,0%	70.308,18	8,6%	23.892,12	2,1%
Κεντρική Μακεδονία	378.633,45	14,8%	110.024,93	30,3%	569.422,58	73,9%	24.167,98	18,5%	607,11	0,1%	138.504,13	33,1%	80.735,41	9,9%	118.227,03	10,2%
Δυτική Μακεδονία	15.338,51	0,6%	42.088,53	11,6%	47.869,16	6,2%	4.215,90	3,2%	170,38	0,0%	1.665,79	0,4%	11.911,20	1,5%	128,30	0,0%
Ηπειρος	40.691,93	1,6%	666,86	0,2%	739,63	0,1%	1.946,10	1,5%	153.886,76	14,6%	83.037,83	19,8%	4.064,94	0,5%	15.863,45	1,4%
Θεσσαλία	364.423,97	14,2%	162.851,06	44,8%	96.625,90	12,5%	58.655,61	44,9%	462,27	0,0%	25.771,21	6,2%	88.684,28	10,8%	43.128,00	3,7%
Ιόνια Νησιά	20.604,83	0,8%	48,92	0,0%	49,15	0,0%	85,06	0,1%	3.390,75	0,3%	69,33	0,0%	13.897,30	1,7%	48.359,39	4,2%
Δυτική Ελλάδα	390.746,53	15,2%	2.446,84	0,7%	2.932,55	0,4%	2.649,94	2,0%	109.415,76	10,4%	8.143,25	1,9%	106.013,83	12,9%	295.453,99	25,4%
Στερεά Ελλάδα	185.685,24	7,2%	3.317,38	0,9%	5.315,14	0,7%	16.163,08	12,4%	2.581,00	0,2%	18.899,81	4,5%	58.359,93	7,1%	44.359,06	3,8%
Αττική	75.056,93	2,9%	93,48	0,0%	191,97	0,0%	1.165,05	0,9%	4.386,55	0,4%	3.602,62	0,9%	24.837,00	3,0%	2.902,08	0,2%
Πελοπόννησος	484.053,43	18,9%	17.345,62	4,8%	37.685,64	4,9%	9.491,49	7,3%	720.104,93	68,4%	14.305,14	3,4%	155.959,35	19,0%	281.408,37	24,2%
Βόρειο Αιγαίο	18.610,52	0,7%	288,20	0,1%	247,62	0,0%	1.401,51	1,1%	3.408,02	0,3%	359,74	0,1%	8.956,75	1,1%	47.583,86	4,1%
Νότιο Αιγαίο	31.965,49	1,2%	11.356,84	3,1%	701,17	0,1%	1.140,80	0,9%	1.255,38	0,1%	1.123,14	0,3%	16.738,36	2,0%	12.972,81	1,1%
Κρήτη	452.615,65	17,6%	5.014,61	1,4%	956,01	0,1%	1.337,01	1,0%	52.724,61	5,0%	26.515,91	6,3%	178.389,85	21,8%	228.784,00	19,7%
Σύνολο Χώρας (tn.)	2.566.334,39	100%	363.366,09	100%	770.710,45	100%	130.690,79	100%	1.052.626,22	100%	418.418,93	100%	818.856,39	100%	1.163.062,46	100%
% Επί της συνολικής αγροτικής στην χώρα	21,0%		3,0%		6,3%		1,1%		8,6%		3,4%		6,7%		9,5%	

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Επεξεργασία συμβούλου

2.3 Αριθμός επιχειρήσεων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενοι στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

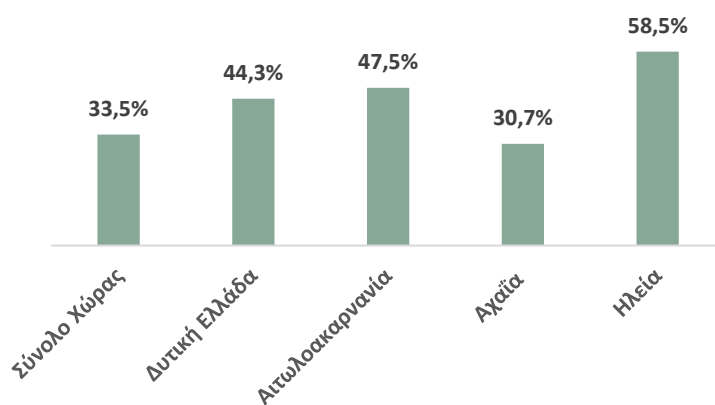
Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής³², το 2020 στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής δραστηριοποιούνταν 466.748 επιχειρήσεις, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 33,5% επί του συνόλου των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα (1.393.614 επιχειρήσεις).

Αντίστοιχα, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος δραστηριοποιούνταν 42.580 επιχειρήσεις, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 44,3% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Δυτική Ελλάδα, υποδεικνύοντας τη βαρύτητα που φέρνει ο αγροτικός τομέας για την περιφερειακή οικονομία.

Από αυτές τις 42.580 επιχειρήσεις, το 39% (16.703 επιχειρήσεις) εντοπίζεται στην Περιφερειακή Ενότητα της Αιτωλοακαρνανίας, το 35% (15.043) στην Περιφερειακή Ενότητα της Ηλείας και, μόλις, το 25% στην Περιφερειακή Ενότητα της Αχαΐας (10.834 επιχειρήσεις).

Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι οι 15.043 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής στην Π.Ε. της Ηλείας αντιπροσωπεύουν το 59% της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας, καταδεικνύοντας την εξάρτηση της εν λόγω Περιφερειακής Ενότητας από τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας. Αντίστοιχα υψηλό είναι και το ποσοστό στην Π.Ε. της Αιτωλοακαρνανίας, καθώς οι 16.703 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Αγροτική Παραγωγή αντιπροσωπεύουν το 48% των τοπικών επιχειρήσεων. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Π.Ε. Αχαΐας κυμαίνεται στο 31%.

Ποσοστό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής

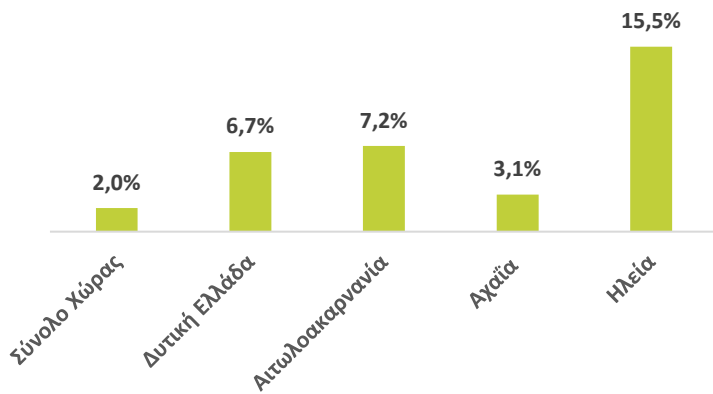
Για το ίδιο έτος (έτος 2020), ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής ανήλθε σε 5,5 δις € στο σύνολο της χώρας, ποσό που αντιστοιχεί στο 2% του συνολικού κύκλου εργασιών που παράχθηκε στην Ελλάδα (280,4 δις €).

Εντούτοις, για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ο αγροτικός τομέας φέρει μεγαλύτερη βαρύτητα για το τοπικό εισόδημα συγκριτικά με τον μέσο όρο της χώρας, αφού η συνεισφορά του στο συνολικό κύκλο εργασιών της ανέρχεται στο 6,7% (473 εκ. € από τα 7 δις € που καταγράφει συνολικά η Περιφέρεια).

Ακόμη δε μεγαλύτερη σημασία έχει για το τοπικό εισόδημα των Περιφερειακών Ενοτήτων της Ηλείας και της Αιτωλοακαρνανίας, αφού συνεισφέρει στο 15,5% και στο 7,2% του τοπικού κύκλου εργασιών, αντιστοίχως.

³² <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/>

Συνεισφορά της Αγροτικής Παραγωγής στον σχηματισμό του συνολικού κύκλου εργασιών

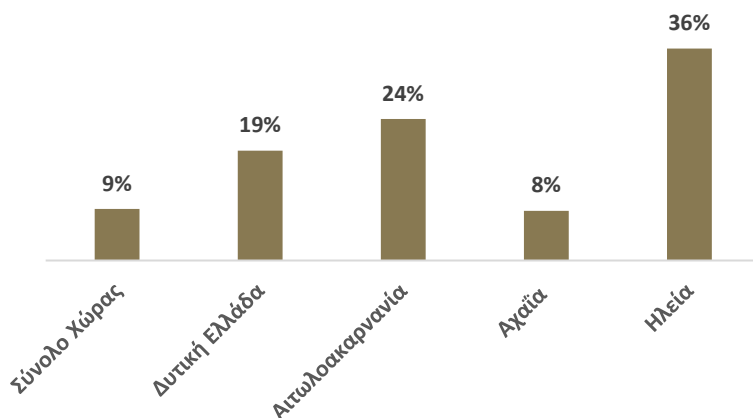

Τέλος, όσον αφορά την σημασία που φέρει ο Αγροτικός Τομέας για την αγορά εργασίας αυτό αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι σε εθνικό επίπεδο απορροφάει το 9% των απασχολούμενων (376.738 απασχολούμενους από ένα σύνολο 4.288.041), με το αντίστοιχο ποσοστό για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος να ανέρχεται στο 19% (36.098 απασχολούμενοι από ένα σύνολο 193.148).

31

Τα αντίστοιχα ποσοστά για τις Περιφερειακές Ενότητες της Ηλείας, της Αιτωλοακαρνανίας και της Αχαΐας ανέρχονται σε 36%, 24% και 8%. Δηλαδή, περίπου 1 στους 3 απασχολούμενους στην Περιφερειακή Ενότητα της Ηλείας βρίσκει απασχόληση στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και, αντίστοιχα, 1 στους 4 στην Περιφερειακή Ενότητα της Αιτωλοακαρνανίας.

Ποσοστό απασχολούμενων στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής

Αριθμός επιχειρήσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής

	Σύνολο Χώρας	Δυτική Ελλάδα	Αιτωλοακαρνανία	Αχαΐα	Ηλεία
Αγρότης Ειδικού Καθεστώτος	355.135	34.061	13.336	8.552	12.173
Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	62.047	3.429	1.432	625	1.372
Πολυετείς καλλιέργειες	46.405	4.908	1.896	1.591	1.421
Πολλαπλασιασμός των φυτών	1.085	57	18	21	18
Υποστηρικτικές προς τη γεωργία δραστηριότητες και δραστηριότητες μετά τη συγκομιδή	2.076	125	21	45	59
Σύνολο Τομέα	466.748	42.580	16.703	10.834	15.043
Γενικό Σύνολο	1.393.614	96.151	35.128	35.329	25.694

Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες €) των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

	Σύνολο Χώρας	Δυτική Ελλάδα	Αιτωλοακαρνανία	Αχαΐα	Ηλεία
Αγρότης Ειδικού Καθεστώτος	1.368.635	130.864	46.588	34.062	50.214
Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	1.835.780	171.834	30.477	37.675	103.682
Πολυετείς καλλιέργειες	1.126.276	141.534	42.698	42.604	56.232
Πολλαπλασιασμός των φυτών	144.122	4.430	2.020	1.059	1.351
Υποστηρικτικές προς τη γεωργία δραστηριότητες και δραστηριότητες μετά τη συγκομιδή	1.057.510	24.507	8.073	3.086	13.348
Σύνολο Τομέα	5.532.324	473.169	129.856	118.486	224.827
Γενικό Σύνολο	280.436.761	7.082.352	1.811.677	3.818.698	1.451.977

Αριθμός απασχολούμενων στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

	Σύνολο Χώρας	Δυτική Ελλάδα	Αιτωλοακαρνανία	Αχαΐα	Ηλεία
Αγρότης Ειδικού Καθεστώτος	238.918	23.039	9.135	5.671	8.233
Καλλιέργεια μη πολυετών φυτών	66.820	5.707	1.360	802	3.545
Πολυετείς καλλιέργειες	57.614	6.725	2.206	1.704	2.815
Πολλαπλασιασμός των φυτών	2.645	114	21	40	53
Υποστηρικτικές προς τη γεωργία δραστηριότητες και δραστηριότητες μετά τη συγκομιδή	10.741	513	227	107	179
Σύνολο Τομέα	376.738	36.098	12.949	8.324	14.825
Γενικό Σύνολο	4.288.041	193.148	53.784	98.296	41.068

3. Προτάσεις ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυούς Γεωργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Η στήριξη των επιχειρήσεων για την έγκαιρη προσαρμογή τους σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον, καθώς και η παρακίνησή τους στην υιοθέτηση και χρήση νέων εργαλείων, μεθόδων και πρακτικών παραγωγής αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την τόνωση και την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.

33 Η ενδυνάμωση του τομέα της Αγροτικής Παραγωγής, ο οποίος αποτελεί έναν ιδιαίτερα δυναμικό και ανταγωνιστικό τομέα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, μέσω της υιοθέτησης των καινοτόμων τεχνολογιών και μεθόδων που εισάγει η Ευφυής Γεωργία δύναται να δημιουργήσει περαιτέρω εξειδικευμένες θέσεις απασχόλησης στην Περιφέρεια.

Σε αυτό πλαίσιο, σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή της **νέας Γεωργικής Σχολής στην Αμαλιάδα** η οποία αποφασίσθηκε να ιδρυθεί κατόπιν του μνημονίου συνεργασίας που υπογραφεί τον Φεβρουάριο του 2022 μεταξύ του Πανεπιστημίου Πατρών, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, της Αμερικάνικης Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης, του Οργανισμού ΕΛΓΟ-Δήμητρα και του Ιδρύματος

Καπετάν Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου³³.

Ανάμεσα στους βασικούς στόχους της συμφωνίας προβλέπεται η προσφορά ολοκληρωμένης μεταδευτεροβάθμιας τυπικής εκπαίδευσης επιπέδου 3, 4 και 5 και η προσφορά προγραμμάτων άτυπης εκπαίδευσης (κατάρτιση, σεμινάρια, κ.λπ.), γεγονός που αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα επαγγέλματα/ειδικότητες που αναδύονται από την ανάλυση που προηγήθηκε πάνω στον τομέα της Αγροτικής Παραγωγής και Ευφυούς Γεωργίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν ζήτηση το επόμενο διάστημα, όπως, επίσης, και οι προτάσεις για τα αντικείμενα κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού της.

Τα προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης μπορούν να προσφερθούν στο πλαίσιο των διαδικασιών της μη τυπικής μάθησης, Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ) μέσω αδειοδοτημένων Παρόχων Δια

³³ Πετράκος Γ., Νιαβής Σ., Τσιόπα Μ., Σαράτσης Γ. και Καλλιώρας Δ., (Απρίλιος, 2023), *Ηλεια 2030: Ανασυγκρότηση με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία*, ΔιαΝΕΟσις (<https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2023/04/HLEIA-2030-v9.pdf>)

Βίου Μάθησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Νόμο 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020) «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης», ο οποίος αποτελεί το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση και Δια Βίου Μάθηση.

Επιπροσθέτως, τα προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης είναι συμβατά με τις μνείες του Ν.4921/2022 αναφορικά με την «Εθνική Στρατηγική για την Αναβάθμιση των Δεξιοτήτων του Εργατικού Δυναμικού και τη Διασύνδεση του με την Αγορά Εργασίας».

Αντικείμενα Κατάρτισης μέσω Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης

Γεωπληροφορική και ψηφιακές γεωχωρικές τεχνολογίες στην άσκηση της γεωργίας και στην προστασία του περιβάλλοντος

Το πρόγραμμα παρέχει τη δυνατότητα στους επιμορφούμενους, ακόμα και αν δεν έχουν καμία προηγούμενη εμπειρία, να εξοικειωθούν στις γεωχωρικές ψηφιακές τεχνολογίες, στην καταγραφή των παραμέτρων που επηρεάζουν το σύστημα εδάφους – κλίματος – καλλιέργειας (αισθητήρες εδάφους κλίματος και βλάστησης, εφαρμογές καταγραφής, ΣμηΕΑ) καθώς στη διαχείριση – χρήση της παραγόμενης ψηφιακής χωρικής πληροφορίας (διαδικτυακές πλατφόρμες και διαδικτυακά γεωχωρικά παρατηρητήρια).

Κατάρτιση αγροτών και παραγωγών στις τεχνολογίες αιχμής (cutting edge) στον αγροτικό τομέα - Ψηφιακός μετασχηματισμός και γεωργική παραγωγή

Απευθύνεται σε άνεργους/εργαζόμενους που έχουν ενδιαφέρον και στοχεύουν να αναλάβουν στο μέλλον ενεργό ρόλο στην εφαρμογή των τεχνολογιών αιχμής στον αγροτικό τομέα.

Υβριδικά σεμινάρια Αγροδιατροφικής κατάρτισης

Σκοπός του προγράμματος είναι η εισαγωγή στις αρχές της ευφυούς γεωργίας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Αγροτικής Παραγωγής.

Αγροεπιχειρηματικότητα, αγροτική καινοτομία & διοίκηση αγροδιατροφικών επιχειρήσεων

Σκοπός του προγράμματος αποτελεί η ανάδειξη των δυνατοτήτων που προκύπτουν από την άσκηση υγιούς και καινοτομικής Αγροεπιχειρηματικότητας με τη βοήθεια γνώσεων και εργαλείων Διοίκησης Αγροδιατροφικών Επιχειρήσεων. Απευθύνεται σε άνεργους/εργαζόμενους, οι οποίοι θέλουν να εργαστούν ή εργάζονται στον Αγροτικό χώρο (Γεωργούς, Κτηνοτρόφους, Αμπελουργούς, Μελισσοκόμους, κτλ.) καθώς και σε Αγροδιατροφικές Επιχειρήσεις και Αγροτικούς Συνεταιρισμούς.

Εισαγωγή και εφαρμογές σε καινοτόμες υδροπονικές καλλιέργειες - Διαχείριση και παραγωγή λαχανοκομικών προϊόντων

Το πρόγραμμα στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων αλλά και πρακτικών γνώσεων, όπως και στην εξοικείωση των συμμετεχόντων σε

θέματα που αφορούν την παραγωγή λαχανοκομικών ειδών σε συνθήκες θερμοσκοπίου και καινοτόμα συστήματα υδροπονίας.

Απευθύνεται σε άνεργους/εργαζόμενους οι οποίοι ασχολούνται ή ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με την γεωργική παραγωγή και ειδικότερα με καινοτόμες Υδροπονικές καλλιέργειες λαχανοκομικών ειδών.

Εισαγωγή στην Βιολογική Γεωργία

Το πρόγραμμα στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και στην εξοικείωση των συμμετεχόντων σε θέματα που αφορούν την Βιολογική Γεωργία, την οικολογική διαχείριση αγροκτημάτων, την μετατροπή αγροτικών μονάδων σε βιολογικές, την πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων και την παραγωγή ποιοτικών βιολογικών προϊόντων για διάθεση στην αγορά.

Στέλεχος διαχείρισης και εμπορίας βιολογικών προϊόντων

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άνεργους/εργαζόμενους οι οποίοι θα απασχοληθούν/ούνται στη βιολογική παραγωγή, οι οποίοι θα εκπαιδευτούν πάνω στις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές, στη διατήρηση των φυσικών πόρων και στην εφαρμογή σύγχρονων προτύπων στη μεταχείριση των φυτών.

Αμπελουργία: Εγκατάσταση και Διαχείριση Αμπελώνων

Σκοπός του προγράμματος είναι να εφοδιάσει με ένα καλό επίπεδο γνώσης και κατανόησης στην εγκατάσταση αμπελώνων (ανάλυση

παραγόντων –σχεδιασμός – επιλογή ποικιλίας – υποκειμένου), στη διαχείριση αμπελώνων και συγκεκριμένα στην επιλογή και την εφαρμογή (τεχνικές) συστημάτων μόρφωσης, του χειμερινού κλαδέματος καρποφορίας και στην διαχείριση βλάστησης (χλωρά κλαδέματα). Απευθύνεται σε άνεργους/εργαζόμενους οι οποίοι έχουν ενδιαφέρον να εκσυγχρονίσουν υπάρχουσα αμπελοκαλλιέργεια ή να αποκτήσουν γνώσεις για δική τους μελλοντική χρήση στις τεχνικές διαχείρισης αμπελιών.

Τεχνολογία οίνου

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση των βασικών αρχών της επιστήμης της οινολογίας, η εξοικείωση με την διαχείριση της πρώτης ύλης για την παραγωγή του επιθυμητού τελικού προϊόντος – οίνου και η εκπαίδευση αυτών στις μεθόδους οινοποίησης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ
Σεμάτη Αντιθέσις!

Περιφερειακός Μηχανισμός
Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς
Εργασίας Δυτικής Ελλάδος

www.eeogroup.gr

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014 – 2020
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

